

સરકારી ગુજરાતી ચાંથી ચોપડીના અર્થ

વ્યાકરણ તથા કવિતાના અન્ય સાથે
છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર
સખારામભીકશેર

અમદાવાદમાં

ભાણેકચોક નજીક કાગડીઓળમાં ખોડા

ઢોરના મકાનમાં અમદાવાદ વિક

ટોરિયા પ્રેસમાં

છગનલાલ ઉમેદવાદે છાપ્યા

સવત ૧૯૩૯ સને ૧૯૮૬

કીમત ૦-૪-૦

સરકારી ગુજરાતી ચોથી ચોપડીના અન્ય.

ચોથી ચોપડી શીખત રહેાને અમુક શબ્દ વ્યાકરણ
કયા વર્ગને છે તે જાણવાની જરૂર છે માટે તે અમે અત્રે શબ્દ
ના સથે આપેલુ છે તેની દુકમાં નીચેની યો નીચે પ્રમાણે.

(ના) - નામ	(સ) - સરવનામ	વિ, = વિશેષણ.
(કિ) - ક્રિયાપદ	(અ) = અવ્યય	(કુ) = કૃદંત

પાઠ ૧ જો.	વસ્તુ-નકાલ પદારથ	છાતુ-વિગુપ્ત, ગુહ્ય
નવી-વિ) તાજુ હુ	જાણશ.	શીક્ષા-ના, સજ્જ ગુના
જ્ઞાતી	પરમેશ્વર-ના) પરમદ	નો ખદલો.
જ્ઞુતી=વિ) પ્રાચીન	શ્વર. મોટો પ્રભુ.	પાઠ ૨ જો.
ગએલી.	પાખી=ના) પાંખવ	જગત=ના) દુનીઆં,
મહાવીશુ=કિ) આર	ગુ જનવર,	આલમ
ભાવીશુશરૂ કરાવીશુ	ઝાડ-ના) વ્રક્ષ દૃમ, તં	રેનડીયર-ના) એકજાત
કવિતા=ના) રાગમાં	મુરજ-ના) સુયે, રવી	તુસાગર જેવુ પરુ
ખેલવું	આકાશ=ના) આભ	ગરુડ=ના) ખગગાજ
રાજ=નિ. ખુશી.	વ્યોમ, નભ	એકજાતનુ પક્ષી
સુદર=વિ.) મજાની	પ્રધ્વી-ના) અવતી, ધ	ધાત્ર-ના) મોટો પ્રવા
સારી, ખેશ	રતી, ભોંય જમીન	હુનો વેગ.
ચાહે-કિ) ઈછે, વાંછના	ચંદ્રમા-ના) શોભશર્પ	જુતી=વિ) બીન તરૂ
કરે,	સરજુ=કિ) ખાન વ્યુ	વતવાળી
નવરા-વિ) નકામા, ની	ઉત્પન્નકરણ.	નીપજેછે=કી) ઉત્પ
રૂદમી	સદા-અ) હમેશા, ની	ન ધાયછે. ખતે છે.
આય=કિ) કહે બેલે	ત, રોજ.	યાતુ=ના) ખનીજ
ગાયત કરે,	સાહેબ-વિ) ઉપરીવાળી	દારથ જેનાં વાતણુ

થય છે તે.	અરાણુ-ના) અર, પા	કાલાવાર્ણ
પરવત-ના) ગીરી, પાદ	ણીનુ અરવુ	સ સાર=ના) જગત,
પથરાના મોઢા ટેકરા	કેવા-ના કુપ, પાણી	દુનીયાં
કોતર-ના) ખે બખેલો	ના ખાડા	જેમ=ના) જોર, ખળ
નદી-ના) સીતા, અપ	પાણીયાં=ના) રોગીષ્ટ	આય,
મા તથા નીજ હાનરી	કુક-ના) મર માણે,	દાધાર-વિ) દતનાર
જોરોવર=ના) તળાવ	ચામડાં=ના) ચર મ	આપનાર,
તડક	ગુજરાતી-વિ ગુજરા	પ્રાણીય-ના) છવક
અવજન = ના] સોર	તના રેડનારી	આત્મ
ખળતા પાહાડ-ના) જ	પાઠ ૩ ને.	હરવુ-કિ) સદેશુ ધી
સાળા મુખી પરવત પ્રસ્થના-ના સ્તુતી		નવીલેકુ

પાઠ ૩ ને પરમેશ્વરી પ્રસ્થના ૧.

આ પરમેશ્વર તુ એક છે, તે આખું જગત સરજી
 વ્યુત્તે, પ્રધી, પાણી અને પરવતો, એ સર્વે તે પેદા કર્યા છે.
 સારા શોભાયના તારા સુગર અને ચંદ્રમા એ સઘળાં તે
 બનાવ્યાં છે, પ્રભુ તાર જોર ખડુ છે. અમરામાં ને ઘણું રાજ
 ન અને ગુણ છે તેના આપનાર તુજ છે એ સઘળા પાપી પ્રા
 ણીઓ ને છે તે ભુલી જાય છે; ૩ એ પ્રભુ અમરામાં ને
 કોશ, કકસ પાપ અને દુખ છે તે કાપ ખોટી ને ખુરી છે
 તે મોરબાની કીન કાહાલી નાંખી સુખ આપ ૪

પાઠ ૪ થો.	અવર-ના) પાહાણે પેતારા-ના) ચંદ્રરણુ
પરવત-વી, પરમાર	ભા પેહોરે.
ધી કમ કરનાર	આમુઓ-વી) અડધે
દેવના-ના) મીકુ મ	મરલો
તુ નાંખેલા રોટલા,	તથા ગરવુ-વી) રમ
જો-ના) બોક, ભવ;	ક, બનાવકુ

થો. સામ-ના) ચંદ્રમા રા
 રાત્રી.
 બહા-ની) ધારે, અ
 ધીક, ઘણાં

ઉપકાર-ના) ગુણઆ	સંભાળ-ન) ખખર	ટકણ.
ભાર.	જળવણી.	કાખ-ન) ખગલ.
કલેસ-ના) લકાઈ, ટ	કલિ-ના) ખાચકા.	ખાઈંગતો(=ક) લગ
ટા, ફીતુર,	ઠટાર-વિ) સાવચેત,	કતો-
ધરીતાપ-ના) દુઃખ.	ચરવા-કિ) ખાવા	પાઠ ૬ ઠા.
કમતી-વિ) ખોટીબુઢી	પાઠ ૫ મો.	આપ-ન) ખળ, જોર.
કરણા-ના) મેઢરખા	આથડીયાં-ન) અડ	ખુલો પડયો = કિ) અ.
ની, દયા, કપા.	ખડીયાં.	કે રક્તે ગયો.
કટ-ના) દુખ વિપતી	રસતો(=ક) પંથ માર	જમલન-ન) વગડો.
કુતરો-ન) રવાન	ગ, સેચડો.	ખટકયો(કિ) અથડ. ચે
મો-ન) મુખ. વદ	મુઝતે-ના) દખાતો	ખોતીયુ-ના) પેઢેરવા
ન મેહોકુ	ખાડુ-ન) ખાઈ.	તુ હુમક.
મ-ન) તરફ, ભારી	આંધળો-વિ) આંજી	રાંકિં-ના) અથડીયા
ભુખ્યા=વિ) કુખાતુર,	ન દખાય તે.	કાંઈ વળ્યુ નહી, કા
ખાધા વગરનો.	પલળીસ-કે બીજાદર	મ થયું મહી,
છેલ્લે-અ) આખરે,	માકડી-ના) જોઈકા	માગે-ના) વાગેબિંકાય
અતો.	ફંકી-કિ) નાંખી, ફ	નાદવ-ના) કીચડ.
ફયા=ના) રહેમ.	ગાટી, ઉશોટી.	અજાળો-ના) ઉજો
કલી-અ) કોઈવખત,	આશીય-ન) આસી	ખકાશે, રાસનપએ
કોડે-ના) અસ્ત, તુ	રવાદ.	ખોમીયો-વિ) જાણી
રંગ.	યાલો(ક) કાલો, હીડે	તો વાઢેક.
કવા-ન) ખાઠા ખા	શીપાઈ-ન) પટાદાર.	ગત-ન) રજનીરાત
ધરા,	નોકર. પટાવાળો.	પાઠ ૭ મો.
શક્તી-ના) જોર, ખજ.	પગ-ન) ચરણ, પાય	હુટકું-ક) હુગઈ હું
અધર-ન) તીવર,	મકાઈ(ના) મુઢ, સ	ચીલેતો.
અંધકાર.	ગરામ,	મનમુગે-ના) વીચ
ચાર-ના) ચકર, ફુજો	પીડીઓ-ના) ટેકા	ર, ધારણા.

અટકાવના) આશરિયે રીના) પુરી જે વાળી કવીતા.
 પસેણ (મતના) આ વે એકજાતનો આ શુણ્ણને ન સાંભળને
 દર સતકાર. વાનો પદારથ; અર્થના) ઘણી, બહુ
 પસેણીના) મેમાન. મળ્યાના) આજ્ઞાન, જાતના) ભાવ.
 ઘટાકતના) યોગ્ય, લ. લોટમાં કંઈ પીટ હોતી નથી,
 યક, જોગ. ણી તેલમાં તળીને કદાના) ઘસાને ઉ
 પકડો = કી) ઝાલો. ખાવાનો પદારથક કાળેવો એક ખાવા
 પામિજોના) મગવી રે છે તે; નો પદારથ,
 નાનો. મકવાના) ખાંડના તળીયાનાં) તળ્યાં.
 ખાંડના) ખભો. ખાવાના પદારથોનાં) રાના) વનસ્પતી
 પાવરના) પોષણક વાકેપે ડાખરદી બલે નાખાવાલાયક પદ
 રથો. ખી, સુતરરૂણી, ધ રથ.
 પાઠ ૮ મો. ત્યાદી. ખામુદીના) કુધનેજ
 બોજનાના) ખાવાના ઠના) અડધા લો તાદણું ઉકળાવકુ
 પદારથો. ઠનીથેપલી તનાવ પસેજકુ કરેછે તં
 વરણના) હકીકત એ કાણુ પાટી તં કુધપરના) કુધમ,
 ખીના. વાત. લમાં તળીને કરેલે આખા નાખા ઉકા
 કમોદના) હાંચરની ખાવાનો પદારથ, જે છે તે.
 ઉચી જાત. થ છે તે.
 વડીના) ચોખાનીદા પાપરના) એક જા પુરીના) ઘઉંનાં લો
 જ પલાળી વાટીને નો ખાવાનો પદારથ ઠના એક ખાવાનો
 પદારથુ છે તે. પદારથ.
 પુરાણપાળીના) વેદ શિવેના) દોલીકા માના) મનુષ્ય,
 મો. ચોખાના) ચારપદ અપારના) ઘણી, બહુ.

પાઠ ૮ મો બોજના નિષે. (૨)

અજ અમે જે બોજના જમ્યા હીએ તેવું તમે નર
 યુત સંભળને કમોદના ચોખાનો ભાત કાંચો હતો, નો

(૭)

દાનની ભત તે ઘણીજ સારી હતી (૧) દહી ભાગીને કઠી કરી હતી, ને તે માંહે સારી મજેયો વડીયો નાખી હતી, ખામુદી પુરી અને દુધપાક તથા તરેહ તરેહનાં શાક તબ્યાં હતાં. (૨) પુરાણીયોગી વેઢખી, સાકુ, વડાં કચોરી અનેાં કંસાર કરચો હતો, ભાખ્યાં, અને ભાછ તે ખડુ સારાં હતાં, તેમાં વળી મજેનો શીરો અને રોટલી પણ હતાં વળી પાંચ પકવાન (ચેના પેંડા, ખરફી જલેખી ખાનાં, અને કાણસાઈ) ને કહેવાય છે તે પણ હતાં એ સઘળા જમતાં અતી ગણેા આનંદ થઈ જાય, પરંતુ એ ખરામ વડાં, પાપક, રોવો અને તળેલાં ચણાનો સ્વાદ તો ઘણીજ સારો હતો.

પાક ૯ મેં.	જાં છાખડાં	કુસ-ના) કુશુમ, પુષ્પ
આંખ-ના) ખેકળતનુ	અ કુસ-ન) કેરીનાં	ખરી-કિ તુહી
ઝડ કેરોચો થાયછે	એક જાત.	દાણુ-ન) એકજાત
મરવા-ન) નાની કલમ	ના) એપાણું	નુ ધાન,
રીઓ.	જાત કલમકરી	સોપારી-ન) દેડળ,
કછીયો-ના) શાક ભ	ટલે એકઠાળખુછે	ગાટલી-ના) રંગમાં
છ વેચનારા શાક	લીને કોઈ યોગ્યજા	નુ ખીજ,
યાવડમાં ખોળવગેરે	ડમાં ઘાલે છે તે	અધાણાં-ન) બેંજ
બિરાકભાઈ (ગકાલુ)	ચોર-ની) દ્રવ્ય હાલે	ન, અધાણા નાંની
વેચે છે.	ચાલે નહી તે	કુ વીગર ચઢવીરા
સખી-ના) આંખા	કુમુ-ના) ઝાડનો બો	ખવાના પદરથ ક
પા કેરીયો પાકવા	યમાં રેકનારો ભાગ	રી રાખે છે તે
ઉપેરઆવીહાય તે	ચર-ના) રકથ, મુળ	ખજાર-ના) યહીદ, અ
સાંખીયાં.	ઢાળાં-ન) શાખા, રેટા	કલુ ન્યાં કટલાક
ટોપલા-ના) મુલા.	પો પાંદડાં-ના) પાતરાં,	પદારથો વેચાઈ સ

જે છે તે જગા	પળવવા-કિ) હુખદેવુ	મુર-ના) મેદાતલ
પાઠ ૧૦ મો.	રખાડવા, હુખવવા.	શીક્ષક.
માખાપ-ના) માતા,	પાઠ ૧૧ મો	સમીસાંજ(સધ્વાકાળ
પીતા.	નીશાંજીયા-ના) વિદ્યા	ના વખત
કલિમા-ના) હુકમમા	રથી, રકોલર.	પાય-ના) ચરણ પગ
આસામી	પરખવું=ક. તપાશી	લવારો-ના) તકામુ મ
ધર્મ-ના) રીત, કામ.	જોડું, પારખવું	લવુ લવરી.
બોગવવુ=કિ) ચેડવુ,	મરીકર-વી) કીકગવી	ગવાળો-ના) ચીપરા
સહનકરવું, શેહેવું	નાનુ, નચીત, શેલુ	ખચકો
ખમવું.	કાયર-વી) કટાળવુઆ	પોથી-ના) પુસ્તક, ચો
આખાર=ના) ગુણપા	જસાવુ	પઠી બુક
ક ઉપકાર,	કસ્તા-ક) સ્થીર રહેતા	લીખ-ના) બેકનનુ
સલાખ-ના) ખખર	ટટાર.	જતુ ઘણુકરીને વા
ખદલો=ના) સાદુ	જોડણી-ના) અક્ષર	જકલુગડામાંયાયછે.
ખુંડા-વિ) નકારા, ખ	જોડવા કે મેળવવા.	ખુજા-ના) સાપ, વ્યા
રાખ	શરમાતો-ક) લગ	જી, નાગ,
નરસુ-વિ) નકાર, ખ	જાતો.	છંદ-ના) ચાલ રીત;
રાખ, ખોદું	દસ્કત-ના) અક્ષર,	આપ-સા) પોતે
રેકા-વી) અંકલુ, એ	હરફ	ખારે-ક) વરતે, ચાલે,
કળ.	જેર-ના) વિષ, જોખા	કરે;
ઉકેલા-કિ) મોટાકધી	ધાથી મરીજવાયતે	ખારો-ન) કાયદા ની
લુગડાં-ન) સ્ત્ર. આ	વટ=ના) રાહ,	યમ.
ખર, કપડાં, એ	લુસસતી=ના) તે કાન	અતીશો-વિ) ઘણી
ખરાતી સાથે આવ	ઉપમાત	ખડું
નાર રખે.	ફનેત=મિ) નીંધા	ખકી-આ) વડે
ધરણ-વી) વધ. છ	ર આખર થાય	ખેલી-વિ) માંડી હી
લુખારથાયે પોંચેત્રા	પાઠ ૧૨ મો	ખાતી

જેખીએ=કી) ગણી	વાંદરો	મુખી-કી) સાંભળી	વ
એ જોઈએ.	પીતા-ના) આપ, તાત	વણ કરી;	
પાઠ ૧૩ મે	માતા-ના) માન, નુન	કુરે-કી) ખુલો થાય,	
આરો-ના) ઠાઠીનાએ	પુત્ર-ના) તન, દીકરે	રખ મળે.	
ભાગ=ના) સોખત,	છોકરે	આરો-વિ) વાહાડો,	
પરકાસવું-ક) ફેલાવવું	ઠાઠ-વિ) કઠણખુધીનો	મોય.	
ઉધ કુ કરવું	મુરખ	કાસો=વિ) ખાલી અ	
કુપ-ના) આકતી. કોળ	કી-તી) ઘણી બહુ	મથો	
છખી	ટાળો-કી) કાઠીનાંએ	લીખીને-ક) નીખમા	
કરમ-ના) પ્રાલખ, બ	છોડો.	ગીને	
વિશ.	આઠયા-કી) આડી	પેટ-ના) ઉકર, જે	
માંકડો-ના) મરકટ, એ	કે નકારી જગે	માં ખમિયુ પચે	
કળતનો લાલમોનો	ખુમ-વિ) ઘણો, બહુ	છે તે.	

પાઠ ૧૨ મે નકાર નીશાળીઆ વિષે.

બીજા સરવે નીશાળીયા નીશાળમાં પેકા પછી પે તે નીશાળમાં પેસેછે ન બીજા બધા પેકા પછી પે તે પેસેછે વળી મેહતા હજે ધારા ક'છે તે પ્રમાણે તે વરતતોડે ચાલતો નથી, જોતો નકારો નીશાળીયા તે નીશાળમાં જઈને શું શીએ? કાંઈજ નહીં સાંજ પડી કે પાંધરી સુવાની વાત સુજે પછીથી પાઠ વાંચતો વખ તે પગ ધળે લખેનોજણે લીટા કઠયા અને ભણે(વાંચે)તોલ વારો ક'ને નકારો ઇ. સારીજેડાલીતા તે જોડી રાકતોનથા અને ચીંતા વન ના અતીઘણી મુકો આણેછે, લેખણે (ફલમે) ભગીને ભર મુકેજે જેમ ભાકડાના ભારો ભરી મુકેછે તેન એવાને નકારો ઇ. હાથ મેલાકરે તેથી પોથીપણ મેલીયામ, અને પોથીમાં ઘણી બીચસ અને નકામાં ક'ગણીયા ભરીને જેમ ગાંધી સી ગવારો બાંધે છે તેમ કરે છે હુમણમાં લીજો અણવા બેસી એતો હુમરો થાય એવો નકારો ઇ.

પાઠ ૧૩ મેં નઠર નીશામીયા વિષે ૪

વળી એ વાતેડા ઘણીવાર વાતે વળે છે જે બાળકો તમે એના સંગે હોડીદા એનાથી કાંઈ પણ વાતનો એકે છે એ આ વનાર નથી એના નઠરો છે. લડે વડે અથવા કાંઈ આશપાશ પડે પછીથી પાતાનું (ગુકુ)રૂપ જો હોય તે મહાર કરે ખરી શીખામાણ કહેતો તે બહુ નઠારી લગે છે એના નઠરો છે. એ કરમ કુદેસા નીશામીમાં મહેતાછને નડે, પછીથી નીશામીમાંથી છુટ્યો, (રજનમળી) ક્યારે જાણે માંડે છુટ્યો એ છોકરો માખાપને બહાલો નહીં એ છોકરો છે. ઘણા જર વડે નીશામીમાં લાવીને બેસારણ પણ એ સાડી શીખવાનો નથી એ તો અપાયો કાઠ રહેવના છે એ બીજાને કે લાકડાનો બારો વચીને પેટ બરણ એવો નઠરો છે.

પાઠ ૧૪ મેં : પડ્યા છે કી) પઠા છે | તા ફીકર
આનો-ના) રૂપીયાનો લુચા=વિ હમ કપહી. | ઊધમ=ના) વેપાર, રા
સાળમે લાગ છે તરચો કી) હજ્યો. | જગાર ધધા
કમાયો=કી) રળ્યો પેજનમમુઝી=અ જન શદવ-ના) કીચકક
હા કરચું | મધી મગણ સુધા | ચરા
પત-ના) ભરોસા, પ બધી કમર | તીનંતી-ના) અરજ
લીયાર વિસ્વાસ ફજેત-ના, અપકીરતી | ક.લાતાલા કરગરચું
સાડુ-ના) કણુતત, બો વળોડ. | સાડાય=ના) મદદ સાં
લી વચન | માં-અ) નહીં તા ના કુળ,
કિમ ફી-ના) મીજ | પાઠ ૧૫ મેં | મજદ=ના) ધોરી
ખાની | દવ-ના) મણુ, ધરા, પ | પડે=ના) પોતે, જાતે
ચાદયુ-કી) નલ્યુ, | રમેરાર | આપે,
આફુ=ના) એ એક જગ ડીવાન-ના ગાડી | મરજ=ના) મતલમ,
તનું કંદમુજ એના ત, એ ખરી, સાધી | અરથ,
સુકંપાથી સુકંપાય છે ખાંત=ના) ચી. ૧૮ ચી | પાઠ ૧૬ મેં

લાપોડીયાં-ના) ખાસ
ડીયાં, ઘોળકાયાં.
શનેરી-ના) એક જ
ના કેળા નાનાં
નેપાળી છાત્રના
વાદસારાં હાથેને
કકાણી-ના) કોકાણી
સના આ દેશ
શુકાં આવે છે તે
તાપ-ના) ગરમી,
મથાળે-ના) ટોચે છે
ક ઉપર.
પાલ-ના) ફાગુણ, અ
કર.
હાખ = ના) ગુમખ
મુદત-ના) વખત, ર
મય.
મેવે-ના) મીઠાંફળો
ફેણ-ના) ફેણ, અ
હાર, ફેણખાં, અ
પવાસમાં જે પદ
ચોખાંદામાં આવે
રેશ-ના) નસો.
દારંગ-ના) રશીય
રાસડાં.
પાક ૧૭ મો.
નીચનીચ-ના) કાળી.

કાકુ-ના) કાકુ, હાક,
પીંજર.
પાણુ-ના) પંચપા
તર. પાવો
રાગ = ન) તલપ, ફ
લંગ, હલંગ.
નગ-ના) તક, સમય
લીન-ના) શરીર, દહ
વેનાવત-ના) ઇંગ
જેવનો દેશ.
પાક ૧૮ મો.
મન-ના) મન, જીવ
જીવ-ના) એક જ
નું કહણ્યાંચનુ-ક્ષી
ગરદેશ-ના) શહેર
નો ઘેઘોળો
કામ-ના) ઘણાંજા
કાલી. ગુફામાં.
રીત-ના) જાપી
ને સ્વતંત્ર પાણે,
જીવત-ના) ગ્રહ
સ્વ, પદશદા, તા
ગર, ધનવાન,
વાર-ના) તલવાર
અની. એક જાતનું
ઘાત કરવાનું હથિ
આર.

ચેરની મા અંકળો
જાપ, પાપી હાથ ધ
સતે જાપ
આ કહેવતમાં મારા
જાપા પ્રમાણે
(ચેરની) બદલે ચો
રનો (ના) ને ઠેકા
ણે માલના (જય
ને ઠેકાણુ કાય ને
છોડે
પાક ૧૯ મો.
માંખી-ના) મક્ષિક
મીત-ના) કરોદીવાદા
તળાવ-ના) શેરોવર
તકાક
હાવાનુ-અ) સ્નાન
કરવાનું.
માપુ-ના) ભાઈ.
કંગા-ના) અરથુ)
કેશી-ના) છુટી ઘ
રડી,
દેવ-ના) સ્વભાવ, પ્ર
કુતી, આદત. ઓ
તમર-ના) મુઝાઈ.
ભમરી.
હથિપલે-ના) અવસ્થા.
નાથન-ના) નાથનમ

જી અક્ષયવીનાનું તત્કાળ-અ) તેજ બાળ-વી) નાની, દૂડી
 પાઠ ય૦ મો. ખા. જોખમ-ન) હની ગુ
 ઊનામણે-ના) ઉનું અન્ન-ક) મુન્ન-ક) કરાવ.
 પી મુકવાનુવાસણ સીનારા-ના) હાના, હાપણ-ના) ખુદિ;
 મોટ-ના) તલપ, ઝડપ વીશિષ્ણપણ્યકે, નારા ચાલ = ના) રીત, આ
 દોળવુ-ક) કરવું. પાસ-અ) પાસે, કને, ચરણ.

પાઠ ૨૦ મો. માંખાનું ખચ્યુ.

પાઠલા ખચ્યાંની પાસે માખી મોહાડેથી બેલી કે હું
 જ્યાં મુઠ્ઠી જઈને આવું ત્યાં મુઠ્ઠીમાં તું આકાશે ઉડીશ તહી
 (૧) “કારણ” પાણીએ વાસણ ઉકળે છે તેની પાસે જે
 જાય અને ફરતાં ઝડપ મુઠ્ઠી જાય તો છવનું જોખમ (કાની
 થાય છે. (૨) એમ કહીને માખી તો ગઈ પણ બાળકનાં બુ
 દ્ધિ દુઠ્ઠી તથી મનનું હાપણ તેજ ઘડીએ કરવા માંડ્યું (૩)
 વેહેમથી વધારી વધારીને ઘરડાં તો ઘણી વાતો કરે છે આ
 રહે ઉડીને ફરતામાં કહો હું કેમ મરી જઈશ? (૪) એમક
 હીને ઉડી ગયું ને પાણીની પાસે પહોંચ્યું ત્યાં “પહોંચતાં
 જ” અન્ન-ક) એમાં (કેનામણાંમાં) પડ્યું ને તેનો નારા થ
 ઇ ગયો, (૫) તે મરતાં મરતાં મોલ્યું જે આ મારી પેઠે ચાલવા
 છે અને માખાપનું કહું માને નહીં તેના આવા હવાલ થાયક

પાઠ ૨૧ મો. (છવ જોગે આચીધારે-ના) નીચમ, કા
 સાચી = વી) સચવા, તુ. યદ્ય, કરાવ, રૂલ.
 રી. ખરાવાદી, ખરો ન ખર-ના) એક પ બીમડો = ના) એક.
 વર્ગ-ના) હાસ, હુકડીછી એક, અનુક્રમ, જાતનું કડ્યુ આક
 બોઅન્નેગ-ના) બોમ સંભરતુ-ક) યા: સરતમાં = ના) દ, ન
 ના જોગે, અભાગે, આવતુ, નમાં રમણુમી

આદર્શ;	પાણી-ના) જડ; નીર	લકડીયું;
ખસો-આ) સાચો નકી	ચાલ-ના) રીત	શીરજ-ના) નીચંત,
પાઠ ૨૨ મો.	આખર-ના) ઈજત	સાંસતા;
દેખત-ના) જેવ.	પાઠ ૨૪ મો;	રાહ-ના) રીતે, પ્રમા
ગાડી-ના) બેસવાનું	પચા-ના) ભાંજગડ	થિ, રસ્તે;
સાધન, વેહેલ,	આવડા-ના; આલસામે વગર-કી) દા	
શંભરયાં=કી) યાદ	ર ભાવ, સ્કાર;	(વે પેંદાએ;
આવ્યાં;	ન્યાય=ના) ઈન્સાફ	ગટ-ના) હેઠળ, હ
માફ=ના) ક્ષમા, મા	ફેસલો, ચુકાદો	ઝમ;
ફી	પંચો-ના) વચકા, તકકાઈક=વિ) કકાણિ,	
હમેરીશ-કિ) મેળ	નાર, ફેર.	સાણુ ડાણુ;
વીરા, બેગાકરીશ	બ્યાજબી-વિ) ખ	વખત=ના) સમય, વે
ફાગટ-કિ) વ્યર્થ, ન	ફે અદલ ખરોખર	ળા;
કાચુ, કામવગરનું	નાચુડી-ના) નાનાં	બેલાશક-અ) નીરજ
પાઠ ૨૩ મો.	ત્રાજવાં.	ય પથિ;
આજ-ના) ચોરીતલે	પદલાં-ના) ત્રાજવાન	પાઠ ૨૫ મો;
મત.	છાબડાં.	પાણી-ના) છવ જે
પાવડી-ના) ચારઅ	ખચકુ-ના) કુડકો.	અહીંથીતહી ફરેછેતે
ની રૂપીયાનો ચે	કરગરી-કિ) કાલાવા	પથુ=ના) ચારપત્ર
ધો ભાગ.	લા ફરી.	વાળા ખાણી;
નવાઈ-ના અચરજ	છુટકો-ના) નીકાલ,	પખી-ના) જનાવ
અજાયબી;	તોડ, ફેસલો;	૨. પાંખત.ળાં મા
ભરોસો=ના) વિશ્વ	તકવાડ-ના, તકરા	ણી;
સ પ્રીજ.	૨, લઠાલઠી;	માંછલાં=ના) મચ્છ,
વાંદરી=ના) વાંદરાની	ખાઈઓ-ના) બેહે	મીન;
માદા.	નો, અમ્મીઆ;	ભુકો-ના) મુરો, ગોર
ચોર=ના) તરીકર, ચે	સમજથુ=ના) નીકા	અટકચાળા-વિ) તો

ફેની, અગવીતરા; સુવાળા-વિ) સીસા, મુવાળાં-ના) વાળ,
 જીન=ના) મેટાના વાળ નરમ. ગણાસ-ન) ગોઝણ
 મળનો=કા) બીજાને ઘટ-વિ) ભરાય. માંથી થી લીધારે છે તે
 વો, સરખો. અટપટાવા-વિ) કાખ નમેરી=વિ) દયા વ
 ફેર=વિ, તફવત, ફેરથીના, ચીતરવાળા ગરની;
 રક. ખરી-ના) ડાખતો. મનહર=ના) મનને
 વાયા=ના) મોડવું. પખ-ના) હાથના હરે એવો.
 ખગખુ=કેડીયું; આંગળા; છદ-ન) કવિતા, રાગ
 ખડી-ના) ખદત, કુસીધા-ના) પાંસરા, ભમે-વિ) રખડે, અ
 રતી. ઢાંકણ=ના) ઢાંકવા થડાય, ગોથાંખાય
 ફરકત=ના) છિન્ન; ખ નુ વાસણ; તથ-કિ) મુકીદીવ
 ડાચણ. સરજનાર-ના) ખ દમે-કિ) કનકે, ન
 પાઠ ૨૬ મો. નાવનાર; પેદા ક ડે, સંતાપે.
 ફેવાટી=ના) ફેવ, રનાર; યરોવી-કિ) વેંચી,
 ઝીગ્રા વાગ. પાઠ ૨૭ મો. આગ-ન) વન્ડી, દ
 કુટકી-વિ) યામીતા, ફેન-વિ) માયા, પ્રીત વતા; દેવા.
 સુદર. ફેવાટી=ના) એકજ કળા-ના) આસાદ,
 જોન-ના) સમજણ, નુ આજર. રાંસો-ના) રાંસી, ગ
 અગલ; ખતરથ-ના) મોટું જો દારી બેસારવી
 ખસ=કિ) થયું. એ અર્થ વગર. કાંટા-ના) કટક,
 ટકું; પ્રમુ-ના) વણી, ઇશ્વર

પાઠ ૨૭ મો. પ્રાણી ઉપર હવે રાખવા વિષે.

કોઈ સમે છવ બમી ખય ત્યારે ખુશીમાં આવે તેમ
 રમે. તે એકું કે દયા તથ પ્રાણીને તે શુભમાં યરો વીને
 કુખ દ; કાના ઇગ તોડી નાંખે, ખાધેકુ દાય તે છોડે આ
 ખ ફેડે, જોડાયી મારે હુપોડાયી મારે અને ધુળમાં ડા
 એવો જરૂર વિતાવો અતીશય, અતરથ કરે.—જ્ઞને મત

જાગરના ઝાડના કુળમાં પણ આગ મેલે. તમે સંસ્કરણી કે
રીએ એવાં પાપ આપોઆપ લખે. અને પ્રભુની ખીટીને વા
સ્તે માણીઓના કુળનો વધારો થાય એવો નત્રમાં મેમ ધરો.

પગ તથા પાંખો પડીને તોડી નાંખો. વળી નેમને
રાજી થવા સાફ તેને છોડીપાણુ રહે. કાંઈક વાળેથી ફાંસો થા
લીને માણીઓને હાથે પગે તરફડતો જુએ, કેટલાક શુળ
[મુળ કાંટા અને સીંચતી અણી] હાથેવતી ઘેચે પણ જરા
દયા ધરે નહી, વળી પાંખા ઉપર જે મલેલ માર છે તે પ
ખી ચીતમાં વીચાર કરતા નથી.

પાઠ ૨૮ મો	ય, નવાઈ	પાઠ ૨૯ મો.
માઘડી-ના, ફેટે, માથે	કપાસ-ના) રૂનાંઝાડ	ગુગળાવુ- (કે) અકળા
ખાંધવાનો આગે ચીરો	મજા-ના) મેજ, રમુ	વવું. અમુકાવવું
તોના-ના) તલો, પલો	જ આગુંદ	વેઠવું-કે) મેહવું ખમવું
પેચ = ના) આંટો	સોખતી = ના) સગા	તાલ-ના) મકનાના આ
મસ્કરી-ના) હાંશી, ક	થી સમી,	તરડાંની દારો,
હાખાજી ચેલા	બાડુ-ના) માણસની	પુણી-ના) રૂને રાખી
આદર-ના) પછેડી	સુડી જાયો.	પરવાળી લાંબી અ
આવુ-કે) નાંખવું, જ	ઝેળીચો-ન) નેચાળી	કાર કરલા તે.
કવુ.	દગલા-ના) ગેકરાગન	મળસકુ-ના) સ્વાર પ
સકંજે-ના) ચંત્રસાંચો	ચરખો-ના) કપાસપા	રાહીયું
નેડેલી-કે) મનુવેલી,	લવાનો રેટીચો	મુતરીચો = ન) સુવર
મેળવેલી,	દાખત-કે) ચગદવા,	નો વેહેપારી
વાદ-ના) કપ, વા	કચરવા,	કાંતવું = ના) પુણીમાં
તા કથન.	ટાટ-ના) ગુણુકપક	થી તાર કાડવા
ઝાક-ના) વ્રધ,	રયા-કે) તાણી કચ	આંટી = ના) સુવરનુ.
અચરજ = ના) આખ	રીને ખાંધ્યા,	ગુજી

વેપારી-ના) સિંહ મારી	એક, એકદમ	ઘડેલા
વેહેપાર કરનાર	આંચવો = ના) એકબી	મુશ-ના) પાતુનો રસ
ચાલુકર = ના) વાણના	ને મળતુ એક	કર જેનાં રેડી લાં
ર લોક	અણઅણાટ = ના) અ	ખીસાકડી એકરે છે તે
ર ગરેબ-ના) રંગના	અણઅણાટ	ભુકો = ના) ગેર લોક
કમુખી-ના) રાત્રી	અવાજ-ના) સાદ	ચુરો
લાલ	અભરાયો-ના) અકળા	નોખા = અ) મુદા, વે
અધડોતા-ક) કુટાલ	એ, અમુકાચો	અળા,
ર અળતા પછડતા	કળ = ના) વખત, સ	લપેટી-ક) છાઇ, વીંટી
વારો-ના) વખતે સ	મય, મુક	હાર = ન) વેશમ;
મય, વેળા,	ર અ = ન) રાણ રૂપ	કશખ = ના) રરી વ
પાંજરા-ના) ર સાફ	ગુજાઈ-ક) બકળા	ફીયાન
કરનારા	ઈ, ગભરાઈ,	પાક ૩૨ મો
અપાટા-ના) સપાટા,	બીખાવીખ = ન) એક	તીરક્ય = ના) દયા
ર પેટા	પછી એક જરથી	વગરનો
તારાણા-ના) તાર દો	ધા-ના) ડોહા નો ના	અપલક્ષણ-ના) એ
શ, રેમા.	પાક ૩૧ મો	ટાં લક્ષણ
નીરોત-ના) ચેત. સુખ	સમગ્રી = ના) ધ તુની	સહસા-ના) અભીમાય
માદ-ના) સરત, ખબર	લકડી;	મુઠાનુ ના) મુઠ, બુકુ
ખ્યાન	ચીપ-ના) ઘડેલુ. પ	પાપ-ના) એક મ.
પોત = ના) ઢા, કુમાર	તર. પક જેવી તે	ધીકાર-ના) તુજ.
પાક ૩૦ મો	નાનમ-ના) રેતરડી	ભરોંસો-ના) પ્રતીત;
એળખાણ-ના) પીછા	જતરડો = ના) પાતુન	ગુનો = ના) વકિ, તક
ણ, એ ખત	તારકરવાનુ એખર	શીર,
અળકાટ = ના) અળકા	વેશ-ના) ડોખ ડીમા	નાકુ = વી) એક,
ક; ઉજેસ	ક આકતી;	પતલખ-ના) પ્રરણુ
એવીનુ-વિ) એક	અપટા-ના) પોળાપાપ	ચોખન.

ચુપ-છાનુ, ગુમ.	ખાંડ-ના) પુર.	ઉદાર-ના) મુસતી, ના
હાસાર-ના) સાન, અ	વેદે મ-ના) અંદરો	પુરા, દીક્ષીર
ણસારો;	સક;	પાંડ ૩૫ મો
છેતરકુ-કોઠગણ, ભુ	પાંડ ૩૪ મો	ધ યલ-ના) જખમી
લાવવુ.	ઉગારકુ-કો) મચાવવુ	કાપણી-ન) અનાજ
પાંડ ૩૩ મો	રાખકુ;	કાસ વીઝરે કાપેછે
સીંક-ના) દરકાથી	આકાર-ના) છખી, કે	તેને કાપણી કરેછે
ગુથીને કરેલુ અથ	જ ચીત;	દોજ-ન) કંડ ટાંકી
ધાતુનુ પાણુ હેયછે,	પુશામત-ન) કાલાવા	સોગીતસ-ન) મોદો
તકાવવુ-કો) ધારકુ	લા; આજી,	હી નસ, રગ
હલંગ-ના) થેકડો ફેર-ના) તફત	દ. પાણુ;	હથથુ-ન) કાળજી
લંગ;	સ્વભાવ-ના) પકનીદેવ	અંતઃકરણ
મોચી-ના) ચેર સખા	અજાણુ-વિ) જાણી	કાંતરકુ-ના) ઘાસ
હસીબેવુ ખેસરાનુ તે	તુ નકી પરભારકુ,	કાપનાનુ ઓજર
અંગાર-ના) મળતાકો	મનવા-કો) ધુરકવા;	મુઠ-વિ) અણકક
યલા,	ચેનાવે-કો) જાણાવે	મુરખ. ઠોક
સાચવકુ-કો) સભાગી	સભજાવે, જનઅતકરે	માવચેની-ના) તપાસ
કુતરે-ના) જ્વાન, કુતો	દાની-અ) ધ, મિચી,	દોશીચારી;
વાસ-ના) મોડમ, ગ	ગુણુ-ના) કાયદો નફો	દાય-ના) કર હુકમ
સકતી-ના) ખજાને	ખરદાર-ના) સભાજ	કપાયછે=કી) વદ થેછે
કકિયત;	સાચવાગ,	છેદાય છે.
ભાકુ-ના) મોદક, લાડવ	સાગિલાં-કો) પોશીલાં. સ	જાખસ-ના) દખાવકુ
દાખડે-ના) ડમો	અવેલાં;	દખાવ,
ગુમે-કો) મોદાચે, લાકે	કેમટ-વિ) અવળ	
ભીંત-ના) દીવાલ, બેત	કેહે=કી) લાઠ ક	
કુધ-ના) મમ,	છે જેલ કરે છે	
અખાઈ-કો) ખુઝાઈ;		

અથગ-વિ) હાંશીયા	ટાચ-ન) આણી;	મ	જતાં.
રી ઠાહી;	થાણુ,	મી-ના)	માયા, હેત
આર્જીએ-વી) ઘસરે	કીરપ-ન) દયા,	મ	રનેહ
હેમો	દેરખાની,	મોવા-ના)	આકરી ભ
ઘટતો-ક) સાગતો;	ચો રીનવુ-)	થવુ,	કતી
બ્ય પડતો સમય	હાંગર-ના)	જેમાંથી	પાઠ ૩૭ મો
સુચક.	ચોખા નીકળે છે	ત	જગકરતા-ના)
તરતપુકી-ના)	તુરત,	જયાબધ-વિ)	થોક
ઘટના ઉપાય મુજે	બંધ.		યાં બનાવનાર પ્રમુ
ચોવી મતી.	અતુરઘ-રી)	ગાહાપણ	શાળી;
પાઠ ૩૬ મો	છુકી,		હય-ના) ઘોડો, તુર
અનાજ-ન) ધાન્ય,	વખાં-રી)	નકારાં ઠ	ગા. અરવ;
મુખ્ય=વિ) મોટું, સ	ઉવત વગરનાં		વાહન-ના) ગાડી; ઘે:
ઉથી પેહલુ	મજબુ-વિ) જબર;		હા પિગર બેસવાનું
સાઠ-ન) ગાંઠ ઘસ	જે પર;		વેમાન-ન) અનર-આ
માંની સોટીચા.	પાકતાં-ક) થતાં નીપ		સવાનું વાહન.

પાઠ ૩૭ મો જગત કરતા વિશે, (૭)

જાનના બનાવનાર ઇશ્વરે પ્રથમ ઉપર ઘણી ચીજો પેદા કરી છે તેથી આખી દુનિયાના લોકો સુખ પામે છે. તેના ગુણ ગાવા બેસીએ બેસીએ તો ખર આપતો નથી. (૧) પ્રથમ પાણીને મોટા મોટા પરવતો ને ગાડીમાં આ વેલી ને ઘણાએ જાડો છે, અમરો, ઘોડાવે ભેરાવે હાથી એના બેસવાનાં વાહન તે વેમાન જેવાં છે તેના બનાવનાર ઇશ્વર તું છે (૨) અંદ્ર સુરજ અને વાસના અમરો તે બંધાનો ઠાઠ માઠ તે ઠીક બનાવ્યા છે અને વખતે વખતના સુખનો સામાન દે ઇશ્વર તે માણસને વાસ્તેજ ક.મોહ (૩)

પાઠ ૩૮ મો	ટે અરથે કામે,	નીસરણી=ના) વાંસ
ચઘા-ના) રિસા, છોતરાં	કોપરેસ-ના) ટોપરા	કે વળીએલી સીંદા
ટટી-ના) ગુથેલી આ	તુ તેલ.	મેડે = ના) માળ મે
વળી	તાડી=ના) નળીએ	હડી.
નાળીયર-ના) શ્રીફળ;	રીમાંથી ઝરેલો	પથારી=ના) ખીજાતુ
ચરદુ-ગિ) રેસાવાળુ;	સ.	સખ્યા.
દારડાં-ના) રાસો	કેફ-ના) નીસા.	રકાઈ-ક) અકળાઈ
ટોપર-ના) કોપર	ખુએછે=કિ) ગુમાવેછે.	અમુઝાઈ.
જોટો-ના) ટોપરાના	પરનાળ-ના) પાણીજ	ઢઢોળા-કિ) હલાવ્યો
ગોળો.	વાતી નીક,	મળક-ના) છોકરાં, બ
જગ-ના) દુનીયાં, મ	પાઠ ૩૯ મો	ચ્યાં.
યરી	ગાસદ=ના) ગેપીઆ	પાઠ ૪૦ મો
છપખી-કિ) નીપજ	ખંખાવાળા-મખો રા	જગત-ના) ચોત
વી, ખતાવી, પેદ કરી	ખનાર	ભાત.
પામે-કિ) બોગવે, મળે	મેભાત-ના) શુદ્ધ વ	સુર-ના) વેગ, ઝડ
સંસાર-ના) જગત.	ગરના.	પ.
પાર-ના) છેડો આ	સુમારે-ના) આશરે અ	તાળ-ત્રી) ફાલના ત
સુમાર.	ટકળે, અનુમાને	રતના.
હાથી-ના) સજ હરતી	શોરી-ના) પોળ મેદે	ટુટીપડ્યે-કી) ભાગી
રવી-ના; સુરજઆ	હલો.	પડ્યો.
દીત.	ઠોક્યા-ના) ખખડાવ્યા	ધડાકો=ના) અવાજ
ઠાઠ=ના) ડોળ, ભ	ખશીને=કી) ધાઈતે. દા	શખ્દ, ગરજના.
ભડો.	ડીન	મદદ-ના) આશરે
સમાના-ના) અપના	ભડકા-ના) ઝાળે મે	સાહતા.
કીધે-કિ) ખતાવ્યો	કટાં ખગતાં	લાહેમાં-ના) ખળ
રથો.	ફડફડ-રી. ઝટોઝટ	તામાં
વજે-અ) વાસ્તે મા	થી ઉતારળથી.	ખચાવવા-કુ) કેગારવ

સાગ-ના) થાલ, વખત જવાહીર-ના) હીરા, મ	ધેટાં-ના) બકરાની એ
ચીસેચીસ-ના) ખુમે છેક લિગરે.	ક જત છે,
ખુમ.	દરબાર=ના, રાજસે
રહતા=ક) ગેતાં	સાહેબ-ના) ધણી કે
આણીયુદ્ધ-વિ) સહીસ	ભા કચેરી
લામન,	પરી
બોધરાણુ=ના) ટીપ	મળતા-અ) બીજના
ફાળો.	વીજ.
દીવેલ-ક) વાશેલી અ	જેવા ભળતા
ટકાવેલી	સાક્ષી-ના) સાહેબો;
હંડજો-ના) કલો, ધકે	આંખો-ના) નેતર ચક્ષુ
ભાગી-અ) તરફ ગમ	ધાસ-ના) કડબ ચાર
હીમત=જુરસો હામ	ફકીર-ન) દરવેશ;
ચુકતી-ના) કળા ઠાઠ	શીઝા-ન) શમ,
મેદાન-ખાલી જગા;	લાવ્યુ-ક) ભરયુ નાખુ
ઉગરયા-કિ ખરયા, ર	શીઝ.
હયા.	ધારીધાર-ક) ન્યાળી
બેર-અ) સોત સુધાં;	ન્યાળી.
આણાં-કિ) લાવ્યા	ચોરયુ-કિ) તસ્કરયુ,
ખરગજુ-વિ) પારકુ કા	હરણ કરયુ
મ કરનાર	પાઠ ૪૩ મે
કુટબ-ના) પોતાના વ	નાર મંત્રજંત્રવળો
રનો વસ્તાર.	સાબાસ=ના) ધન્ય.
ખરખરૂ-વિ) સાચા	અનુમાન-ના) અટક
પાઠ ૪૨ મે	વિ આશરો.
જવાસ-ના) ખોળ સ	અચબે-ના) આશ્ર
ભાગી	અકલ=ના) સમજ
	ચ નવાઈ
	ખભાગતી=ક) ભમતી
	આથડતી.
	ધ્યાન=ન) ચીત, મ
	ન લક્ષ.
	પાઠ ૪૪ મે,
	પરીસ્તી-વિ) એકબા

તને ધરમ જે યુરો (કાપડ=ના) લુગડાં ક	પીતી—ક) શોસતી પ.
પખંડમાં ચાલે છે તે પડાં,	નકરતી
વેપાર=ના) રોજગાર પાઠ ૪૬ મો	આકાર=ના) ડોળ છા
૨ ધંધો.	ગુણવાળી-(વિ) કાયદા ખી.
હવેને છે-કિ) પોંદા થા બરેલી.	આંચળ-ના) સ્તન
ય છે.	સીંગળી=(વિ) શીંગડાં ખરી-ના) પગનો દી
સાક્ષ=ના) ઉચી જા વાળી.	ખડો.
તનું ઉનનુ લુગડું ખડ-ના) ચાર ઘાસ; રૂપાળો-(વિ) સારો, બે	
હું રૂ=ના) મરમાળો પગાળી=(વિ) પગવા સ સરસ,	
સારૂ-ના) સ્વચ્છ, ચોખ્ખુ ખી.	ભાળો-(કિ) દીઠો જો ચ
પાઠ ૪૬ મો. ગાય વિશ્વ.	

કાયદા કરે એવી શીંગડાવાળી ગાય, પાણી પીતી જાય છે તે ઘાસ ખાય છે એનું રૂપ કેવું મળેનું છે તેને ચાર પ મને ચાર આંચળ છે. ૧ તેના પગની નીચે તળીએ ખરીમાં મેદો ચીરો છે તે એના આકાર સારો છે તે તમે જુઓ તે ના પુછાને છેડે વાળના ગુછી છે. ને રોજ ગોવાળીએ તેના સભાળ લે છે. ૨ જ્યારે ખેડેલી હોય ત્યારે હોઠ હલાવ્યા કરે છે. હોઠ કાળી કોઈ ઘોળા કોઈ રાત્રી હોય છે દહિતા વખત તે નુ કુચ સાડ દેખાય છે ને પછી તેનાં દડી માખણને ઘી બધું થાય ૩ પેદા, ખરફી, કુચપાક, ને ખીર ખાતાં થાક લાગે તો નથી તે બધું કુચનું થાય છે. તેમ એનાં બસુદ ખાંડ બને છે, તે ખાધેથી પેટમાં ઘણી કંડક આવે છે.

પાઠ ૪૭ મો	મી ગરીબ	રાત્રીમાં ગરખી
ગટ-(વિ) મરચક,	કરાન-અ) કુખી	નેડીએ-ના) પગરૂ
કાજગાય-ન) એક	ગરદન-ના) પીઠ	ખીઓ.
જેભવનું ખાણી.	ભોકાય-ક) પેસી બરાય	બવતો છે-કિ) મલે
સાચાર ના) નીરૂપયો	અખતુ-ના) નાના છે	તેમજ-(વિ) કુમળ

પાઠ ૪૮ મો	અધ્યયન-અ) ઝોહો,	ભૂરેંસો-ના ઇતખારક
વેગ-ના) સુર, ઝડપ	હોહો	વિસ્વાસ
ચાલ,	રંરકર-ના] ઝીણાં ફી	પાઠ ૫૦ મો.
પુછડે=ના પુચ્છે.	રાં,	ટે-ના) માવરો, અ
નીત્ય-ના) રોજ હ	પત્રગીથું-ફિ) ભીજવ	લ્યાસ.
મેશ.	ઇથુ.	ઇલાજ-ના) ઉપાય
દોતાં=ક) દુધ કાઢતાં	વેગ-નાં) સુર, ઝપાટ	સગી-ક) ચોળી
પેટ-ન) હોજરી	સોસરી-અ) આરપા	આજોટવુ=ક) લેટ
ઠઠ=ન) ટાઢ	ઝમકરો-ન) પ્રકાશ	સપેટી-ક) વજગાડ
વચુ-ન) પવન, હવા	ચો મો-વિસ્વછ. સફ	ઝોહી લેવું
વા.	પાઠ ૪૯ મો	હોલવી-ક) ખુઝાવી
મેળ-ના) પાણીની	સાચ=ના) મત્ય સાચુ	પોસો-ના) ખોખો
લેકેરો.	શીખામણુ-ના) મોધ,	પોગી=ના) કઢાઈ તા
ઝમકારો-ના) યમકારો	શિક્ષા,	વડી.
કકારો-ના) ધામ પ	વચન-ના] ખોલ,	માળ=ના) મેડો, મેઢી
સીનો,	આંચ=ના) જોર હર	સાવચેરી-ના) રોંશી
ગગન-ના) આકાશ,	કત ઇજ્જ.	ચારી
આભ;	સ્વાદ=ના) મીઠાશ	તુકશાન-ના) અવગુ
ઠંકાઈ=ન) સંતાઈ	મુજ, મીઠું મરચુ	ણ, બગાડ;
છવાઈ,	ભભરાવીને જુદીવ	પાઠ ૫૧ મો
પાંદડા=ના પત્ર, પ	ના મેળવીનેકે-પુટે	નળ-ના) નગી, ન
લવ પાતાં	કકર-ચેષા. હંશી.	વું
પાદળ-વીઢળ પદળાં	બધાવુ-ક) કપ્પુત્રયુ	અંકુગીફાંફી-કાલ
પાંજળ=ના) હવામાં	વચન-ના) કોલ, કરા	ભરાઈ
નો ઝમકારો.	તાંક-ના) ગુનો, તકરી-	સસલુ=ના) એકજન
કકક-ના) ધડાકા, અ	પરવાવો-ના) પાછળથી	તનુ જાનવર.
પાજ કંટકા	ખેઃ કરવા.	

લક્ષણ-ના] ગુણ. ૨૧	તી. નેર.	ળું.
ભાર.	મેનપણાં=ના) સહી	પ્રકૃ=વિ] આણી વ
પંજ=ના] પગનોન	પણા મોઢીપણાં	ગરનું.
હો, નખ.	કાંડે-ક) ગેલકરે, ગ	હુધીઆર=ના)આન
બુગતીથી-ના) ચુક્તી	મત કરે,	ર.
થી, કગાથી,	(રગામ-ના) બીજે	ીર=ન) ભાલો, ખા
આણમતુ-ક) ગમે	ગ મ, પારકેગામ.	ણ, સચાપ.
નહી તે.	પાદ-ના) અતજ, શ	અચગજ-ન) અધી
છરછાં-ના) મરછળુ	ખડ, ઘાંટો.	ગજ.
શી	પાડાલ-ના) હેત, મીત	ખુડ=ના) કુકર.
છશારત=ના) સાન.	ગીખામણ-ના) સારી	નાક-ના) નાશીકા.
સીસ-ના) કરોધ, ગુસે	વાત, કંચદાનીવાત	સેહેલધી-ના) સેહે
નગારૂ=ના) વાછત્ર	મ ભારે-ક) યાદકરે.	જથી
ગણકારેનહી-કી) સ	પાઠ પડ મો	પાઠ પઠ મો
ભજે નહી.	ગીશોગીઆં-ના) શા	મદક્ષીણા-ના) આસ
અકાળે-ક) પછાડે	હુડીનાં પીંછા,	પાસ ફરવું.
ટોકે.	પાહુડી-ના) શીશોગી	નજર-ના) દ્રષ્ટી. ની
ફાળ-ના) ફલંગ, ચેકડે	આં વાળુ જનવર.	ધા, નેછા.
અમરાય ન) અકળાય	માદાં(ન) રંગ તથા	અપટ્ટી=વી) એક પા
અચખો-ના) આશ્ચર્ય	ચીતર વગરનાં.	સ બેઠેલી
મેર-વી) તરફ, બાણ	માર-વિ) તોલ, વજ	અધર-અ) ટેકાવગર.
પાઠ પર મો.	ન, માલ.	વાહાણ-ન) તાવ. ઝાંઝ
મરાઈ=ક) સતાઈ, છ	ચારૂ=ક) ઊંઘવું, ની	રિધર=વિ) હાલે ચ
પાઈ.	દ્રાવશ થવું.	બે નહી તે.
નછક-ના) યડમાં. પા	ર-ન) કાણું, ખાકુ	ફિરા-ના) ચકર.
સે.	રવાં-ન) ઝીણવાળ	કાક-ના) અઢી ઘ
ગીમત-ન) હામ, જા	શફદ-વિ) ધોળુ ઉજ	ગી.

માસુ-ના) બાળુ.	મથાળુ-ના) ઊપલુ સમરથ-ના) નેરાવ
દાત-ના) નીશા, ૨	પાસુ. ૨, બળવાન.
જની	કડકા-ના) વીલાગ, ૬ નીતી-ના) ધર્મ, ૬૬
પાઠ પપ મો.	કડાભાગ વેકથી ચાલુ તો
સિંદુર-ના) દરીઓ.	તીચે = વી) હેઠે તળે અધીક-વી ઘણુ, મ.
સાગર,	મેટ-ના) પાણીની ૨ દુખીઓ-વાં) હરાવ
ઉતર.	ચે જમીન હેય તે દુખી,
દક્ષીણ	૧ ગેલા-કુ) સંધાએ મુજને-ના) મને, પો
પુરવ	ના નામ. લા. તાને.
પશ્ચીમ.	અળગો-અ) ભુદો. સરજનહાર = વી) પે
નકશો = ના) દશ.	કુર. વેગળો. દા કરનાર.
ખંડ વીગરેનમુના	મધ્ય-ના) વચલા. ઉપકાર-ના) પાડ, ગુ
ખંડ-ના) જમીનના	મુક્ક-ના) દશ. ગુ, આભાર.
મોટા ભાગ જેમાંધ	પાઠ પૃથ મો. ભમે = કી) ભટકે, ૨
ગુણ દશ આવેલાતે.	સ્તુતી = ન) આરાધ અળે. અથ ગાય.
દીશા-ના) બાળુ.	ના, મારથના, કીરતી-ના) વખાણુ,
સમજવું-ક) જાણવું	નીરધન-વી) ધનવ રીકટ-વી) નકામું,
વાંસે-ના) બહાડોપીઠ	ગરનાં, વ્યર્થ અમરતુ.
નમુના-ના) મુકાબલે	અક્ષીશ = ના) ભેંક, ઇલામ-ના) કેકાણું જ
ભુગોળ-ના) પ્રથમીને	નામ નજરાણું, ગા;
અળો;	ચોગ-વી) લાયક, ઘટા જસ = ના) શાખારા
પઠ પદ મો.	રત. ધન્ય;
કાઠેસ-ના) ચીતરેલા	જગલવન = ના) જગ લક્તી = ના) ઘરમ,
બનાવેલા.	તનો છવાડનાર, પ્રમાણીકપણું;

પાઠ પૃથ મો ઇશ્વરની સ્તુતી,

આરે હું મહેર કે બજારની બહાર ફરવા નીસર છું તી
યારે ગંગા ગરીબ લોકો મારી નુજરે પડે છે અને આપ્તીમ

૨વી પરના બધા લોકો દુખી માલમ પડે છે ૧ પ્રથમીમા સર
જનાર સરવે શક્તીમાંન ઈશ્વર મને જે જે બક્ષીશ નીવાજ
શા કરે તે બધાનો પાડ હુ શી રીતે વાળી શક્તીશ ધાગ્યા લા
ચાર અનાથ લોકો બુખથી ઘેર ઘેર જાટકતા કરે છે પણ જોઈએ
તે કરતાં વધારે હે જગતના છગ કનાર ધાણીતે મને અન અ
પીયું છે પ્રથમી સમુદ્રને આકાશ એમાં પ્રભુ તારોજ લીલ,
લેઈ રહી છે હું જ્યાં જોઉં છું ત્યાં મોટું ભરે કામ છે ન
કોઈ પણ જગ્યા તારા વગર ખાસી માલમ પડતી નથી હે
ઈશ્વર તારા જશ મોટા છે તને માન ઘટે છે હું તારું સદાસમ
રણુ કરૂં એવી મને શક્તી આપ ને નીત સારી રીતે આલે એ
વુ કર ને મારાં સઘળાં દુખ તું કાઢી નાંખ.

પાઠ ૫૮ મો.	ગી	શીમ-ના) ખેતર, હું
મામલતદાર-ના) પ્ર	સુમાર = ના) આસ	દ, શીમા,
ગાણાનો વહીવટદાર	રો. અડસટો.	સાલ-ના) શક, વરસ
૨ તથા વસુક્ષેત્રનાર	પાઠ ૫૮ મો.	નીગલ-ના) તોડ, ફ
પેરો-ના) ચેકશી, ચો	સાહેબ-ના) ટોપીવાળો	સલો, વાંધા.
કી,	સીપાઈ-ના) પટાવા	કારકુન-ના) મેહેલો,
કચેરી-ના) કોરટ, દ	જો, નોટર.	છેવટે-ના) આખરે,
રખાર.	ખુત-ના) હપથીમા	વાયટ.
વેહે-ના) છોદર, કા	રી નાંખવુ તે,	ખમત = ના) ખરામ
છુ ખાક.	ગીતા-ના) ધરમનુષ	ણ, દિવ.
વાટે-ના) રસ્તો.	સ્તક,	અછી = વી) સાર, બે
અખાલુ-ની) પરાયુ.	તકરાર-ના) હાંદ, ક	શ કીક.
પર.	હાજો, વાંધા,	ભરવાડ-ના) ઘેટો અ
નંદ્રી-કુ) લખીગણી	અપમાન = ના) મા	થવા ઢોર ચારનાર
ખપ-ના) કામ,	ન નહી તે, ખેર	કપડા-ના) અપરાધ
કાસરી-વિ) કપસો	આખર,	પાઠ ૬૦ મો;

જોકાકાર = (વિ) સરખું	હ.	દાત-ના) દંત;
ખરાખર.	જોપરી = ના)	માડાચામાં-ના) જડખા
શોક-ન) દીવગીર.	થા ઉપરનું ધડ.	માં, મોઢામાં.
કલમીદાર = (વિ) માં	મગજ = ના)	માંથાંલાળ-ના) યુક્તારેલા
જરવાળુ	ની અંદરનો ભાગ.	ઓગરાળા;
લકી-ની પાંખોનીક	થેભા-મુછ પાસેના	સ્વાદ-ના) મોઢાશ,
ળા કરી નાચનાર.	વાળના ગુછા.	મધુરતા.
ગીરેખાજ = ના) કુલા	ટટાર = (વિ) સ્થિર	ખજવેછે-કિ) તારેછે
ટ ખાનાર.	ઉભુ.	કરે છે.
ચાહુ-ના) જડાગળાનું	તાળવું = ના)	જીભ = ના) સ્વાસ,
શીરાજી-ના) કલગી	પરનો ભાગ.	વાચા = ના) ખોલ,
દાર દોપીવાળુ.	મોચી-ના) ગરદન	ખોલવું;
ચરથરી = ના) ચરથ	ગળુ.	રૂપ = ન) ડોળ, અ
ર ધુજા કરે તે.	ગખડે-ના) ડાંચો;	કૂતી, છમી;
તરેહ = ના) યુક્તી.	આંચ = ન) હરકત,	ઈંદ્રીયો-ના) સર્ગર
રીત ઘાટ મકાર.	હડપચી = ના) દહાડી	નાભાગ, કાન, જી
આસમાની-ના) ભુ	આગળની જગા.	ભ, આંખો, ચા
વાદળીઆ	ખાળી-કુ) રોકી, અ	મડી.
ગરદન = વી) ડોક,	ટકાવી;	પાઠ ૬૩ મો
ખીલેલી = વી) પોહો	વાસ = ના) સોડમ.	ખીડ-ના) ઘાસકેમવા
ળી થયેલી.	પાઠ ૬૨ મો.	નું ખેતર.
કાસદી = વી) ખેપક	ફફસુ = ના) ગળામાંથી	નકાળીઆતુ-વી) મ
રનાર;	સ્વાસ લેવાય છે તે	લીક વગરનું.
દામિ-ન) ઠંકાણું ધ	નગ.	ચાસ = ના) ચાર,
ર;	રક્ષી = ના) મા આ	ગંજી-ના) ઘાસનો
પાઠ ૬૧ મો	મળ ખેવડાં દાંતછે	ઠંગરો, ગંજ,
અંગ-ના) શરીર, દ	તે અથવા દાઢો	વગડો = ના) જંગલ

ભસવા-૬) ગુરુકવા ખજાનુ-૬) દાનવુ, ૪	ખુલે-વિ) ઉંઘડે
કાલાવાલા = ના] માર્ય દખાઈ કરવી,	ખગ-ના] શરીર,
ના, વીનતી પાઠ ૬૪ મો	તવરગ-ન) સારા
નીરાશ-વી આશાર ઊંડાર-ના] પાઠ, અ	ગીત તરેહ તરેહ ન
હીત, નાઉ મેદ; ભર.	ગાળ-વિ) ગરીબ, લા
નીચ-વિ) દુષ્ટ, નડાગં કર-વિ) નીરદ્ય,	ચાર.
અદખો = વિ] જેરીલો સે ગન-ના) પ્રતીક્ષ	મીઠાનુ-ના) પાથરણુ
દવેશી, સમ, કસમ;	ચે = ના] ઉમર આ
ધણી-ના) માલીક, ઉપદેશ-ના) ખોધ;	યુશ;
પરી, શેઠ,	સુકત-વિ) સારુકામ
સાચવવા-કુ] જળવવા પ્રતાપ-કપા, મેહરખ	વચન-ના) ખોલ શબ્દ
વાજખી-વિ) ખરૂં લા ની	વદ = કિ) માલે, ઉચાર
યક; ચોખ્ખ, અદલ; વસ્ત્ર-ના) લુગડાં, કપડાં	શાન-ના) અક્ષત, ખુદી
હક્ક-ના) દાવો; જન = ના) માણસ	ય,
પાઠ ૬૪ મો ઇશ્વરનો દિપકાર	

ધણા માણસો રસ્તામાં પડેલા (રક્ષણતા) તેમને હુ, ઉઘાડે શરીરે જોઉછું, પણ મને તેા શધળા શરીર પર નવ નવા રંગના તરેહ તરેહવાળાં લુગડાં ૧ કેટલાએક ગરીબ લાચારને રહેવાને ઘરખાર મળતાં નથી; પણ મને તે રહેવાને ઘર અને રાત્રે સુવાને પથારી છે; ૨ ખીજ કેટલાએક નાની ઉમર થકી મોમાંથી નકારા સખ્દ ખોલતાં શીખે છે; અને મોઢે જુઠા સમ ખાય છે, એવા તેઓ પાપી જણાય છે. ૩ ખોધ કર્યા થકી જ્ઞાન ઉપજ્યું; ને મારા ઉપર પરમેશ્વરના મેહરખની છે. તેા તેથી બીહીને હું સારાં કમ કરૂં તેથી તે ઇશ્વર પોતે મારા ઉપર પ્રસન્ન થાય, ૪

પાઠ ૬૫ મો	ખાણિ-ના) ઓચો, ગુ	ન ક્રયશો નહીં ર
સીનુ=ના) હીમ સો	ફાંઓ,	પાઠ ૬૭ મો
વરણ કચન,	અરધુ-વિ) નીમેભાગ,	મંત્રક-ના) એકબાલ
રૂપુ=ના) યાંદી, રકુપ	તોમ-ના) જન, મપ	નો પીણારંગનો પ
શીક્ષા-ના) ડામ ન ઘસઈ-કુ)	અપડાઈ,	દારથ,
છાના છાપ	આકારે-આ) બનુ માને	કથીયાર-ના) ઓબર
નરદમ-વિ) નમ્યાં	અટકજો	ભરતર=ના) રસગા
ખીલકલ.	હિરસે-ના) ભામે	ળી લેદુબનાવેલુ તે
વળાં-ના) પડ, પથારિ;	મેળવેછે-કિ) ભેગુ ક	ઘડતર-ના) વડીને બ
ભાષા-ના) બોલી વી	ર છે એકડું કરે છે	નાવેલુ લોદુ
ખી.	પાઠ ૬૬ મો	પોલાદ=ના) ખરૂ લોદુ
અડી-ના) નાણાંનેછા	ધરેણાં-ના) આલુથાણ	જમીન=ના) પ્રવા
પપાડવાનું લોઠાનું	શાણગાર	ધરતી ધરાણા
હથીયાર.	માંડાઈ=વિ) બેરુકરી	પાવ=કુ) ગરમ ક
જડેછે-કિ) મળેછે દ	પુરટી-ના) મળ્યુ	રી ઉતુ કરી.
ખાય છે.	ધરૂને-કિ) થરથરે ક	નાજ-ના) સમય વખ
નરમ-વિ) વળેએવું	ઠરડે	ત વેળા
બેળી-કુ) મેળવી, બે	જરૂરીયાત-વિ) ખપ	ભેગ-ના) મેળવણી,
સુ કરી,	કામ, જરૂરના	ભેગ
ઉપમોચી=ના) કામ	મેલાં-વિ) મલી	મે
અપ	લવાણાં	સાંધુ=વિ) સસતુ;
ગઠા-ના) મોટાંઢેપાં દ	ઊંચા=વિ) અવળો	હીસો—વિ) મુવાળો
હખાં	કરન-ના) દુલુ, ર	સાફ
નસો=ના) શરીરમાં	જતાઈ-કુ) બેચાઈ,	તડક=ના) પ્રકાર;
હેનુ બંધન	તાણાઈ.	રીત
ખડક-ના) સમુદ્રથી	નખગા=વિ) નીરખગ	ઉપયોગી-વિ) ક મું
ઢેખએલા કુખર.	મેરફાચલા-વિ) નુકસા	ની, ખપતી

ઓગણી-કુ) પીગણી

ને લાગ.

ગણના,

ગણી,

કચરો=ના) મેલ, મળ

(લ=ના) ત્રણ રતી

ભાર વજન

ઠરે=કુ) જામી જાય,

મદીયાણો=ના) ૧૬

અધધ જાય

વલ અરધા તેલો

સકત-મર મજાનું

તેલો-ના) ૩૨ વલ

કઠાર્યા-ના) મેટ તાવ

નુ માપ.

પાઠ ૬૮ મો

ગુજ=ના) અણીઠી,

કાઠલાં-ના) જામ

પાઠ ૬૯ મો

નાં માપ,

માણીકા-ના) માણ

માપુ=ના) પરમાણુ

માપ એવું વાસણ

અધાજ=ના) ૨૧ રૂ

તમુ=ના) બે આંગળ

પીયા ભાર

ત્રીયાં=ના) ૨૦ વસ

નવટાક=ના) ૯ રૂ

નુ માપ તે;

પાયામારનું વજન

ત્રીસવાશી-ના) વસ

ખાંડી=ના) ૨૦ મ

નો વીસમો ભાગ

ણનું વજન

વામ-ના) ૬ કુટ

બેડીયુ=૩૨ માણનું

પરદી-ના) રેલો અ

માપ,

લે એવાં.

કળસી=૧૬ માણનું

શેર યો-ના) શેરમાય

માપુ.

એવું વાસણ.

ગજ=ના) ૨૪ તમુ

કુટ=ના) ૧૨ ઈંચ

હારો=ના) ૭ માણ

મુતારી અધગજ

નુ માપુ,

ઝાકર=ના) ૪૮૪૦

ભાર=ના) ૨૪ માણ

ચારસવાર ચાર રૂડ

માપુ.

અતર-ના) વેગળાધ

ખાંડના) વાલનો ની

અસન=વિ) જુનાઆ

મધર-ના) પુણાગજ

પ્રધાદારી-વિ) વેપારી

રેન્ગારી.

કે રે-કુ) ઠગ, ધુતે,

આખર-ના) લાભ.

ધનત

દણ-કુ) શિક્ષા થા

ય છે,

પાઠ ૭૦ મો

ત્રીવેક-ના) સારી અ

લ સારી નીતી;

મરજાદ-ના) અદખ

નોછડાઈ-ના) હલકાઈ

ટેપ-ના) અભ્યસ.

કુજ=ના) આસાદ

માકુ-વિ) ખાંડ નકાર

વખાણ-ના) જસ; શા

ખાશી કીરતી,

સલુપાઈ-ના) કાપણાઈ

વરતણ=કુ) ચાલવું

નમસ્કાર=ના) વાંક

વળીને નમવું

જેઝોપાળા-ના) મજુ

ની ને.

જુહાર=ના જેઝે

પાળ.

મિત્રસપરસ=એકબી	જ્યો, નીકળ્યો.	કમ, પરવાનગી
જાને માંહેમાંહે	શીખવ્યું-(કિ)મતાવ્યું	નવઈ=ના) આશ્વર્યા
સલામ-ના) એકજાત	ગનીખ-ના) રાંકકગાલ	અન્યબી.
તુ નમન કરવું	આંવકાર-ના) આદર	કહેવત-ના) કથન ચ
ધારો=ના) રીત, ચાલ	માન	લઘા વાતો.
રૂલ,	પાન-ના) તખોળ,	સાવકાઈ-(વિ) વીવેકાઈ
પાઠ ૭૧ મો	રાણવા=કુ) મુકવા, વા	સલુકાઈ.
ચેષ્ટા-ન) મસ્કરી;	યદી કરવા.	પાઠ ૭૪ મો
હાંશી.	વખણુ=ના) કીરતી	ભુખ-ના) ભુખા.
વીવેકી-(વિ) વીવેક કર	જસ	ભઈખંધ-ના) મીત્ર
નાર	ચાલ-ન) ટેવ, પ્રકૃતી	દાસ્ત.
અવીવેકી-(વિ) જેમાં	સોખતી-ના) સંગાથી	છોડો=ના) છોકરી,
વિવેક નહીં તે	સાચી સંગી	કન્યા.
ઘાત-ન) કથા, કહાંણી	ધ્યાનમાં=ના) ચીત	પાથરાણુ-ના) બી
સરત-ના) વ્યાન, ચીત	માં મનમાં.	છાતુ.
ફર=ના) તફાવત	પાઠ ૭૩ મો	આગગ=અ) પાસે
લોકડી-ન) માઠો, જે	કકળાણુ-ન) બકરા	થડમાં,
રટીકા-ડડો	ણુ કલપાંત.	ખાપ=ના) પોતા, તા
ખાડે-ના) ઘોઘ ખા	માંડમાંડ-(વિ) ખમરતુ	ત,
છ ખો.	હાલુ	દુકાન=ના) પેહડી,
ધમકાવ્યા=(કિ) બી	એગખીતો=(વિ) જા	હાટ,
વરાવ્યા.	ણીતો પીછાનવાજો,	તઈયાર=અ) હાજ,
વારયા-(કિ) અટકાવ્યા	મળવા=એટવા, બે	ર ર નુ.
દારી-(કિ) ખેચીલઈ	ગા થવા.	સંસાર=ના) લાખશી
તેડી	હાક=ના) ખુમ, સો:	મોટાજોટો-ના) જાડો
પાઠ ૭૨ મો	હોકારો, પોકાર	જાડો.
નીવડયા=(કિ) નીપરજન-ના) આજ્ઞા	હુ	મરડી=કુ) દળી.

શીખામણ=તા) શિ	ર-કિ)ગેલે આચરે મુરખ=વિ) મેવકું
ક્ષા બોલ	મધુરી=વિ) સારી, આજસમજી
માંદા-વિ) અજારી,	સ બરેલી. ગમત=ત) નાજ મ
સીક;	રાણી-તા) બોલ શ જા.
પાઠ ૭૫ મો	બદ બિચાર; પરસ્પર-તા) એકબી
મીત્રાચારી-તા) ભાઈ	પ્રથમ-અ) પેલાં. જાને
બંધ	પ્રાણમ-તા) નમન પ માન-તા) પાકું હેમ,
કુશળતા—સુખીપણુ	ગે લાગવું મરકરી-તા) ચેષ્ટા,
કર=તા હાથ, હસ્ત;	મગાજી-તા) ગંગા ખેલી—ક) રમી,
આગમન-તા) આવ	નદીજેવું નીરમળ કપટ-તા) પડપંચ દ
વું જવું	પાણી ગો છળ;
મગન=તા) મુશી, અ	સોપારી-તા) એકજાત સ્વાસ્થ-વિ) પોતાનું
નંદ.	તુ મુખપાસ ફળ કામતકાવેતે ગાજ.
શહીત-અ) મુગાં, સો	કાગણ=તા) મલખ સગઈ-તા) સખત,
તાં.	જાન-તા) મુઠ્ઠી, અકમ કદી=અ) કદાચ
પંડીત=વિ) ઠાકુચા.	શાંત-વિ) શાંત, સુખી જોખમકારી-અ) ડુક
વિદ્વાન	સ્નેહ-તા) પ્રીત પ્યાર શાનમારક

પાઠ ૭૫ મો પંડીતની મીત્રાચારી વિશે.

વિદ્વાને વિદ્વાન બને મીત્રો મળે ત્યારે મોઢાડેથી એ ખીજા સારા શબ્દો બોલે; અને પેરેલાં એક ખીજાને નમસ્કરીને પાણી પાચ પછી, પાનસોપારોની બીડી ખાપી શરતી સુખાકારી પુછે, પછી હાથ જોડીને કહે કે આપણું કામ અહીં કેમ પધરવું થયું? પછી વાતચીત કરીને ઠંઠા પાણી હરખભેર જુદા પડે વિદ્વાને વિદ્વાનની અસ્પર્શતા પ્રતીતી તેમની દાસ્તીમાં તેમનું મન ખુલી રહે. ૧

મુરખે મુરખ બને દાસ્તદારો મળ્યા તો તેઓ એક

ખીજનને માળ ચોપડી ગમત ખનાવશે; અને અરસપરસ હાત
મારી વાતમાં મળક મલકરી કરતા હશે; તેઓની દાસ્તીનુ
મુળ એક પોતે નીશા કરવી અને કરાવવી, ને રમત રમીને
લડાઈ ટાળે. જરીને ઘેરજવુ; તેઓ મોઢે મીઠા મીઠા શબ્દો
લીને મનમાં કપટ રાખે એવા તેઓ મતલબના સગા છે એ
વા મુશખાની દારી કરવી તે કોઈ દાહાડો જાનને નુકશાની
પોહાયાડે છે.

પાઠ ૭૬ મો	ભાગ,	સરત-ના)યાદ,સમત
કરોડ = ના) મરડાની	સેકડો-(વ) સો, સધકે	યુશી=કુ) શે શી
વચમાંનું હાડકું	પાઠ ૭૭ મો	રજ = ના) કણી, ર
લક્ષણ-ના) સભાળ	મોતીયા-ના) પાણીના	જકણ;
સાચવાણ-	શવળનાં ટીપાં	ભડકો-ના) બગતુ,
કુ ૧-ના) સ્વાસલેવા	મેડેયો-ના) માગડવ	મેશ = ના) કાજગ;
ની કોથળી	રથી,	તીલીયાં=ના) ભારવ
ઝલર = ના) જુલતી	વરાળ-ના) માફ, ધામ,	ટીયાંનાની પાટડોચે
ચામડી.	મળશકુ-ના) મવાર	ગગન-ના) આક.શ;
સકતી-ના) જોર બળ,	તમાસો-ના) ખેલ, રમુ	શીરાં-ના) ટીપાં, છાટી
કઉવત.	જ મળ;	પાઠ ૭૮ મો
ટરવા-ના) આંગળા	તાસક-ના) છાછરી	દખાકુ = કિ) ખત વુ
નાનખય) સેનાભાગ	ચતી-જિ) અતોસ માં	સંકાં-ના) નકામી મે
વામ = ના) છ કુટ,	દાઝી = કિ) બગી	હેનત;
ખેળી-કુ) શોધી,	ખાજ્યાછે-કિ) વળવ્ય	વરસાદ=ના) મેઘ, મ
ચોંતા-ના) ફીકર, ચો	છે.	રજન.
ચના કાગળ;	પાઠ ૭૯ મો.	અચરજ-ના) આશ્ચર્ય
ભાકુ-ના) રેતીવાળો મમ-ના) સમજ, ખુદી		વાદળુ-ના) વાનોજથો

કર્યુ-પ્રાપ્તિયથુ ન રેજા. મોઢીયા-ન) ખાઈ
 કી થયુ મન-ન) રીસસખાતી મનખો-ના) અવ
 ધસ્તી-ન) જનીના દેવી, છંદગી,
 પ્રથમી. ૧૪ = ન) રેગા, સમય જુગાડુ-૧) જુગાર
 પાઠ ૮૦ મેઝ ખાચકુ ન) મગાલકાર જુગુ
 તાલ-ના, મજા, રમુજ ટગર ટગર-ના, અહે છેલ = વરાણ ગીધા
 સીરોઈ-૧) પાંકડા મે નજરે. ઠગા-ક) છેતરાય.
 નુચ ખુરેવુ વ સાગ વગેનહી-ક) પાયનહી ગમાર-વ) સમજ
 ઠેળ ન) ફાંટી મસ્કરો નલકાવી-ક) હશીને વગરનો.
 નેતર-ના આમ નજા જુશી થઈને. પીઠાય = ક) ઝીકાય,
 છાછરી-૧) પોઠેળા દાઝ-ના) ચુસ્સો, રીસ પોઢીયા-ના) સાઢીયા
 પીરશીલી-ક) ભાણ પાઠ ૮૧ મેઝ આખસા
 મં મુકેલુ, જુગારી-વ) જુગાર દુરગુણ-ન) નઠારા
 ફાલુ-ક) ચાલુ પ રમનાર, ગુણ.
 સંદ કરયુ, જકેલ-વ) જાકેલ બે ડાણ-ન) નુકશાન
 અપ અપ-અ) ઝટઝટ કેલ, સહી-અ) નકીબચીત
 ટશટ ખતા-ન) ડેસ, ઠોકર; ફળ-ન) નફા, રીયદા;
 ધરાણા-૧) વસ્ત્રામ ભમેલ-વ) રખડેલ; વગગી = ક) ઝાલી
 રી અવેજો મેમાન મુા-ના) માગ, ફીચારા એજો-અ) નકામો, મી
 મજા-ના) તપશીર લોકપુત્ર-વ) નઠારોદીકરો થા વ્યરથ ફાંકટ

પાઠ ૮૧ મેઝ જુગારી છોકરા વિષે ૧૨

જકેલ સહેજાણી છોકરા ઘણી ઠોકરો ખાઈને છેતરાય
 ; તે જુગાર રમનાર લોકોની સગત કરે છે ને ઘણી છે
 કરો ખાય છે જાણે જાતની પેઠે બધે ભટકયા કરે છે ને ખાખ
 મકેકે આ નઠારો છોકરો છે ચાર મુરખા ગામઢીયા સસ્તદારો
 તે સંઢીયાની માફક કોઈનાર ટપરાય છે (કુડી પાક ખાય

૧ જુગાર એ મોટો ખરાબ ગુણ છે, એથી ઘણા લોકોને તુ
કશાન થાયછે માણસને એ બાને તો છોડે નહીં તેમ એથી
(જુગાર) તે પાછો હુકે નહીં જુગાર એ મોટો ખરાબ ગુણ
છે તે તમે નક્કી જાણો એમાં કંઈજ કાયદો નથી જે માણસ
એને બાંધ રહ્યો તેનું જીવન કાગળ ગયું એવું સમજવું
(પદસાથી પદમાસ થઈ જાય છે ને આખર જગા રહેછે, ૨,

પાઠ ૮૨ મો	અમલ-૧) અગડી	પાઠ ૮૪ મો
વાણજી-૧) પોઠી	પેહલાં.	કરતુગ-૧) ગોઠકો
આપર અનાજ ન	જળતાં-એક બીજાન	મુદો-૧) દાખલો શા
ખી વેપાર કરના	જેવા	ખીતી.
પેઠી-૧) ખોલાદકુ	પાઠ ૮૩ મો	દાવો-૧) હુક, અધી
વહેમ-૧) શંકા સ	દાસ્ત-૧) મીત્ર ભા	કાર અલાખો
રહ, શક.	ધ્યધ,	સખંધ-૧) પ્રગઢ વળ
આઠો-૧) ઉલ્લેખ અ	ભોળો-૧) કપટરહીત	ગણ,
વળો,	ગોઠવું-૧) ગમવું, એ	આવકાર-૧) માનઅ
સગપણ-૧) સગઈ	ન પડવું;	દર, ભાવ.
હુટખી-૧) ગોતરી	પરાયુ=૧) પાગક	ખરાઠવા-૧) ખારડવા,
ખાપદાદા-૧) ઘરડા	સંતાઈ-૧) છુપાઈ, છ	પોકારવા
વડકવા.	મ રહી.	૧૩.૦યુ-૧) મુકાંયુ
જગલ-૧) રાત્ર વ	પધારજો-૧) આવજો	ખડે-૧) કુકડીનેરેહે
ગડો રણ.	કકડી=૧) મરચડી	વાનું ઠેકાણું
વસતા-૧) રહેતાં	મરચી,	લાજ-૧) એખઆખર
હીગણાં-૧) નીચા	ખુમ-૧) પોકાર, સાદ	પાઠ ૮૫ મો
ખોલ-૧) ગુફા, ખખે	પ્રસ્તાવો-૧) લીમાસ	કેદાર-૧) મેચેન દી
લ,	વા. દીલગીરથવા.	લગીર.
ફેવાં-૧) માળ, રામ	વાહલાં-ધ્યાગં પ્રીય	સ્વેદ-૧) ચરપાટી
ફાળ,	નવરાસ-૧) કુરસદ	સંતાપ-૧) લીલા, કુ;

ઘટારત-(વિ) લાયક	ખાલી-ના) ચામડી	હથ-ના) અંતરંગ
રંગીયામણી-(વિ) શા	ખેહર મારે છે.	પાઠ ૮૦ મો
લીતો સારો	લાગે-કુ) જાણ્ય	અવતરે-કિ) પ્રસવે
વીણી=કુ ચુટી, તોડી,	પાઠ ૮૮ મો	ઉજડ-વિ) વસ્તી વ
પાઠ ૮૬ મો	કબુલત-ના) વચનકોલ	મરનું મેદાન.
સાજતાજાં-વિ સુખી	ઉત્ત-ના) જીવાખ	આસપાસ-અ) ચારેગ
ગમત-ના) રમુજ,	દગરદગર-વિ, એકી	મ ફરતુ
અધાપે-ના) આંધળા	નજરે.	ઉપયોગ-ના) કામખપ
પાછું	ધુણાંવ્યુ-કુ) હલાવ્યુ	પાઠ ૮૧ મો
દયા-ન) જિરહેમ, મેરેર	પાંગોહું-ના) ખભાને	અવસા-ના) શા
સદા-અગેજ હમેશાં	કોણી વચેના લગ	ગાયન-ના) જરાગ ત ન
લાચાર-ન) નીરૂપાય	માથકોહ-ના) કડકુટ.	સવાદ=ના) મીઠાક.
વાળુકો) મતોષપમાડુ	ઉચાર-ના) ખેલ	મધુરતા.
દસ્કત-ના) હરફ, અ	ખાધે=ન) મેહાયેછા	વાસ=ના) સોહમ અ
ક્ષર	તીસથે દખાવવો ને	ધ ખુશખો.
ગમક=કિ) રૂચશે, પ	પાઠ ૮૮ મો	મોગર-ન) ખુશાદા
સંદ પડશે	અશનાવાશના-ના) મે	ર, ફુલ, સુગંધદાર
પાઠ ૮૭ મો.	વા ચાકરી, બગદાશ,	કુમ.
ભવ્યવાન-વિ) નસીમ	સદગ્રહસ્થ-વિ) મોટો	અવગુણ-ન) નેરકા
વાન	શ્રીમંત	યદો, નુકશાન અ
મટથે-કિ) દુરથથો	પાડ-ના) ઉપકાર આ	લાભ.
આરીમ થયો.	ભાર	નરસી-વિ) ખરાબ,
શામાશ=ધન, વહુ	ફાળ-ના) ધરાસકો	ખોટી
પારખુ-કિ) વરતુ જા	ઈશારત-ના) સાન	છુટકો-ન) નીકાલ, ફ
ણ્યુ	નીશાની.	સલો
લીશી-વિ) સુવાળી,	આળ-ના અગરખા	પાઠ ૮૨ મો
કકરી-વિ) ખરબચડી	ને ઘેર.	શીખર-ન) ડેચ મ

થાણુ	સમજ વગરનાં બો	ગત.
જવાળામુખી-(વિ) જે	જાં.	ભંગી-(વિ) ભાંગ પી
માંથી અગતીની	ધશવરી = ના) દેવ	નારો.
આજો નીકળે તે પ	તાઈ	અફીણી-(વિ) અફીણુ
રવા.	ઉગરી-(કુ) ખચી, રહી	ખાનારો.
ચમતકાર-ના) નવાઈ	પાઠ ૯૩ મો	કન્યા = ના) કુંવારી
અચ બો.	કેર-ના) નીશા અફી	છોકરી.
પુન્ય-ના) ધરમ	ણ વિગરે.	નવ-અ) ના, નહી, મ
ભકતીવાન-ના) ભકતી	તીંધા-ના) ટીકા બ	ડરે-કુ) બીએ
કરનાર	દગાઈ.	વસતી-ના) વસતકર
ક્ષેત્ર = ના) ખેતર,	ઉચરવુ-કુ) બોલવુ વ	નાર તે.
જગા.	દવું.	પસતાઈ-કુ) વીમાસોં
ઓગળેલો = કુ) પીંગ	ભરાતા-ના) વેહેમ,	દારા-ના) પાંકગુનાહ
જેલો	કીરતીવાન-વિ) નામ	સજવાય = કુ) સરમાય,
ઘડાકો = ન) અવાજો	વાળું	ચેતો-કુ) સમજે
ગરજના	કરંત = કુ) કરવુ.	છવતર-ના) છંદગા
દાસત-ના) પછીસો	રોહ = ના) રીસ, શુ	નીછવત
પુછ, ધન,	રસો, કરોધ.	ગીકાર-ના) તુછકાર
આચરણ-ના) ચાલ	તીર = ના) માંધુ, મરેલ	-ના) રૂર પાણાનો
ચલમન.	સ્તક.	ઠેલો.
અગતી-(વિ) મુરખ	જમ-ના) કુનીયાં,	ખેલ-ના) રમત, ગમત

પાઠ ૯૩ મો કેર વિશે. ૧૩

કુનીયામાં કેરીને કરી વાતની આખરુ સરમ નથી તેથી તેના ભરેલા અણી કોઈ કામ સોંપવું નથી જે માણસ ભગ્ન પીને અફીણ ખાતા હોય તથા બીજા કાંઈ વસત કરતો હોય તેને કોઈ માણસ સેવાની છોકરીને આપે (પરણાવે) નહીં તેની કુંવારી કરતાં બહુ માણસો બીએ કે રખેને લોકો આપણી બદ

બેઠ કરત, કોઈ માણસ કદી વસ્તુ કાંઈ લઈ જાય તો કે
ફીને માંથે તેનો શક આવે કે (એણે લીધા હશે) કોઈ મોટ
ધરતું સરૂ આખરૂદાર માણસ કોય ને સર્વે એનો વિસ્વાસ ક
રતુ નથી જે માણસ એના કેરૂ અથવા બીજા ખરાબ વસન
ની દેવ રાખે તે મનમાં પછી ઘણો પરતાયછે કે કેરી માણસ
કોનું બળતુ કોના ઉપર કાઢે અને પોતાને ખરાબ લત જે પ
ડી હોય તેનો દાષ બીજાને મુકેછે, જ્યાં એટલે તે બેઠા હોય
ત્યાં ઘણો શરમાય છે. અને પોતાની નાતના માણસ વધાર
વાને (પોતાના જેવા કરવાને) ઉપાયો શોધે છે. કે તે માટે ભાઈ
ઓ બધા તમે મનમાં ચેતી દ્યો. ને એવા માણસ સાથે હ
ત પ્રીત રાખો નહી જે બાયડી કેફીને રણી તેના જીવતર
ને ધીકારછે (જેનુ જીવત ફાગટ સમજવું) કેફી વસ્તુ ભાંગ અફી
જી માજમ, તાડી દાડે) વિગરેની સંગત કરો નહી કરશો
તમારે અંગે તે બાઝી રહેશે. (તમને ગળે પડશે) સાપ, કેરૂ,
ને પાણીની વેલ એ ત્રણેની સાથે તમારે કદી રમત કરવી
નહી (સ.પ કરડશે, કેરૂ વળગશે. ને પાણી ખુડાડશે)

પાઠ ૯૪ મો	ખડાઈ-ના) મોટાઈ મ	નાહીત = ના) ત્રીજો,
સાખારી-ના) હરણી	હતાઈ;	અન્ય.
છીકરી,	લજવાવી-ક) શરમાવી	મર્વનામ = ના) નામ
હાણ-ના) નુકશાન	શીકારી-ગ) શીકારક	મનીજગાઓ વ
ખરાબી.	રનારમારીનાંખતા-	પરાનારા શબ્દ
અવીચાર = ના) વિચાર	કાયદા-ના) ગુણ નફા	યદનધો-ના) અંકા
ર નહી.	અપમાન-ના) તી-	કાના આકારનુપ્રાણી
નીહાળવું-ક) જોવું	સ્કાર	ખજા-ના) નીશાન વા
વળોહવું-ક) બુલકા	પાઠ ૯૫ મો	વટો
હાડવી.	નાન્યતર = ના) તરન	એકવચન-ના) જેમ
ભાગવ-ના) ઘટાવે, ઘ	ફીને નારીએ ન	એકજાણુ પાંચમ
દા.	ફી નમુના	પરે ને

ખહુચન-ના) જોમાં પહેળા મોકરવાનુમે તે માંજર,
 એક કરતાં વધારે પ ચીનુ જોજર, અવળુ=ઉધુ ઉલટુ
 છુ જાણાય તે. આગ-ના) લાકડીમાં સવળુ-ના) ચતુ, સીધુ
 વારંધડી-અ) હરવખ ધોચેલી સોય, સમુ
 ન વારવાર મીરજઈ-વિ) એકે ખડા=ના) જોડાનાએ
 અડ ચણ-ન) રકત. લી ચાંચનો. ડીઆગળનો ભાગ
 પાડ ૯૬ મો કીસોરી=વિ) ઉભી પાડ ૯૬ મો
 પુરુષ-ન) માયડો નર ચાંચનો. અશોક=વિ) શોક ર
 સખસ-ના) આશામી ચપળ-ના) ખરો, ખ હીત.
 માણસ. હુ તથા ચાંચ વગ િડ=ના) કાયાશરીર
 મન-ના) આવકાર રનો જોડો દહ.
 ગુરુજી-ના) મેરેતાજી સપાટા-વિ) ચાંચ ત માંચ-અ) વચ મ
 હસકો વિ) રુચ, નીચ થા ખડા વગરને દ્યે,
 સંદેહ-ના) રેહ મ શક મુગરજઈ-વિ) મોગલ કડામ-વિ) ખોટું કે
 પાડ ૯૭ મો લોકોને પેહરવાને કાણું
 જોડા-ના) વગરખાં ચકતી-ના) ચમકાન નહાની જગા.
 જુતી ગોળ કડકા, કાણું
 તળી-ના) જોડાનાં ત : કાણી ન) દક્ષણં રીચ=ના) કાદવ ક
 જીવાનુ ચામડુ. લોકોને પેહરવા મે ચરો.
 ખ.હુ-ન) ગનાંમાં ટા ખાલાના. ગરથ-ના) પછસો
 ગજાં ઉપર જોડા પાડ ૯૮ મો તાણું ધન
 ના ઉપલો ભાગ રે ઉચલાવવુ-ક) રૂવવ
 હ છે તે. ણ-ના) કોરાણ કોર
 નરી-ના) સ.રીજત સુખતરી-ન) જોડામ
 નુ સાફ ચામડુ થી છુટુ પગતળે ચ
 કોલખુ. - ન) જોડા, મરાની પટી નાંચે રો.
 પાડ ૯૯ મો કેક વિક શીખામણ

કદી કેક વસ્તુ પીએ નહીં ને વિચારીને કામ કરીએ ને
થા કરીને લોકોમાં માન વધુ ને હમેશાં નુમે સુખમાં રહો કે
કેનાં જરા સ્વાદ નથી એવું નહીં માનજો એથી આપણા
વને ઉત્તરુ એવ પડતું નહીં ને સીધું કામ થતું નથી હું બ
રાખર ખરૂ વચન કહું છું એવું તમે ખાતરીથી માનજો ને
શખસ કેરું વ્યસન કર છે તેની અક્કલ ઓછી થાય છે.
જ્યારે પાપનો ગેળો પાપગી બરાય છે ત્યારે કેદી માણસ
કેદથી છપાય છે, (પકડાઈ આવે) માટે વિચાર કરીને કેક ક
રવી તથા દશે તેનાપર પરમેશ્વર રાજ થશે. ૧

કેદી માણસે કેક કીચી ને તે બજારમાં વાદ્યો એટલા
માં તે સારો કે નહારે ઠંડાણ પડી ગયો તેણે તે નીચને
ખખર પડી નહીં; તેને (કેદની લેહરમાં) ખખર પડી નહીં તેણે
જે તેનું શરીર કાદવથી ખરડાઈ ગયું અને લુગડાને છેડે
પઈ સાં બાધેલાં હતા તે પઈ સાં તે એવી રીતે બેઠો એકા મ
ટે દુનપત ૧મ કવી જકડે છે કે તેણે પ્રતી જે શરમો થઈને માં
થે લીધા પ્રતીપર જ્યાં શરમ નહીં રાખીને નકરો કરચો
એવી રીતે નકામો ફળેત થઈને કેદી માણસે કેક કીચી.

પાઠ ૧૦૦ મોં સદાઈ = (વિ) હમેશાં સુખી થાય એવું
સાવુ = (ક) પકડવું અસજ્જતાઈ - (વિ) ધીરાઈ દેશ - (ઝેર) ધરસ્થા
લવુ ધરવું. સાલસાઈ. બાઈ - ન) બેઠેન
અતરતઈ - (વિ) કુશમ બેગવવું - (ક) મેળવવું સહી - (ક) ઝાલી પકડી
નાઈ. તાસના - ના) ખુસમો, ઠગાઈ - ના) લુપાઈ
મીનનાઈ = (વિ) બાઈ શોઢમ. દુખદાઈ - (વિ) દુઃખ દતે
બધાઈ દોસ્તતાઈ મુખદાઈ - (વિ) સુખરૂ એવી.

પાઠ ૧૦૦ મો માણસ ઉપર હેત રાખવા વિશે
ઝરે બાઈને બાઈ (માયડીઓ અને ભાચકા) તમે બધાની
સાથે સગાઈ પકડીને જેવાં બાઈ બેઠેન સદા હમીમગીને ર

હું કે જેની સઠ ધ માણસમાં જણાઈ એમ સઠયાં નહીં એવી
માણસાઈ પકડીને અને લુચાઈ ડગાઈ છેડીને ભસાઈની વા
સના વધવામાં મેળવીને તમે શતરૂતાઈ તજી મનમાં મીત્ર ધ
(સ્નેહ ભાવ) રાખો તો તમને સુખ ગાય એવું માન મળેને
દુખદાયક અદખાઈવારે। મટી જાય, માટે મોઢોઢે મીઠા મીઠા
શબ્દ બોલો કે તેથી તમારા શરીરમાં સુખ થાય.

પાઠ ૧૦૧ માં	પાઠ ૧૦૨ ને	તો.
ખટપટ-ના) ભાજગ	વાધ-ના) તપાસ, ખો	ગળ્યા-કિરસ કરચો
ક પચાત,	જ, ખોળી,	ચાંપશો-કિ) દાખશો
ટાઢક-ના) ઠ ઠક શીત	શોઈ-ના) ડ ડીખાડી	ગલ્લો-ના) પછશા ભ
ળતા.	ખકે-ના કદઠો	રવાનો ખજનો
ખટલ-ના) ગામનો ઉ	મટાડી-ક) બોલવી	કરાર-ના) રકજક,
પરી પાટીદાર	રૂર કરી	ટટો
કસમે-ના) પ્રગણાનુ	કરાડો-ના) કાંઠો કે	ભાગ-ના) હિરસો
મેઢુ ગામ.	રાણ,	પાઠ ૧૦૪ થો
વડો=વિ) મોટો	ટેકાવે-ક) ભરાવે, એ	મુટવણ-ના) ખુચી
કળીએ-ના) કળીય	ડવે,	લેતું.
ઠીલો	ઉગારવા-ક) અચાવવ	મતોખવુ-ના) ત્રમથવુ
નોપીશ-કિ) વાતીશ	જેખમ-ના) દુખસંકટ	પુછપાછ-ના) જપીજ
દાડમડી-ના) દાડમ	આપમતલખી-વિ) સ	ચોખી-વિ) સાફદાન
નુ ઝાડ.	વારથી પોતાનુ ક	તની.
ખોડુત-ના) ખેતી ક	મ કરનાન	સાથી-ના) સંગાથી
રનાર	લેખે=ક) ગણે માને	શોખતી
ઓસડ-ના) દવા	પુછે.	કરચો=કિ) સાખુત
જેડવાની-ક) બેગા થ	પાઠ ૧૦૩ ને	થયો.
વાના	કેજખે-વિ) સફદ ધો	ધીરજ-ના) સમતાજ
હરખ-ના) ખુશી સં	જો,	શાંતી.
તોષ	ચળકતો-ક) હેજમારે	વાટ-ના) રાહા, વેળા

કાંચર=ના) ગાંધારી, આરામ.	ચરમા=ના) ઉપનેત્ર
લાચાર	ગાંધા=ના) કીયાણુ વેશાન=ના) સમજણ
ખરચાથ=કુ) વપરાય, ચનાર,	અકલ.
માંદી-વિ) આજરી ધણા=ના) માલીક.	તટકાળ=અ) તે વખત
શીક.	સેવમમર=ના) ચયલ
પાઠ ૧૦૫ મો	પાઠ ૧૦૬ ઠો
વેગળે=અ) છેટે આ અટકચાળો=વિ) અ	સૌર=ના) ખુમ, ઘેઘાટ,
ધે દુર;	સાડકડા-વિ) સાડવાયા
અઉદુ=ના) મોટું બ	પખી=ના) કીકણી
જર.	સાગનો-વિ) દોવનો
રે ધને=કુ) રડીને, અ.	સમાં-વિ) કઠણ, આ
સુવાળીને	કરાં કપરાં
ભુચો=વિ) ભુચાતુર	ડટ=ના) ગજબ, જુ
પાક=ના) વીશરામ.	લમ.
	કડચો=કિ) કરચો બ
	નાચો.

પાઠ ૧૦૬ ઠો અટકચાળો જીવો. ૧૬

એક અટકચાળો છોકરા જેનું નામ જીવો હતું તે જે કીકણે જઈને ખસે ત્યાં ઘણાં અટકચાળાં (આડા અવળાં) કામ કરતો હતો, ૧ કાગળ કલમ કે પછી ચપુ, જે જે વસ્તુ તે જીવે તે ગમેતેવી સારી હોય તોપણ તેને ઝડપથી ખાડી પડતો હતો. ૨ તેને ના કહાણે પણ માને નહીં અને કહેલું કશું પણ ધ્યાનમાં લે નહીં તોપણ તેને એકજ દીવસ માં સમજણ આવી ગઈ. ૩ ઘરઠો માણસ ચરમાને દાખડી (પખીરની) મેલીને માળ ઉપરગયો એટલે તે અટકચાળો (જીવાએ તરત હરખાવેર તે ખને વાનાં કાઢી લીધાં. ૪ ને ચરમા થઈ જાં ચપટાં હતાં તે જીવાએ નાકપર ચઢાવ્યાં અને પગવતી ધબદલાં દાખડી હતી તે જીવા લીધી. ૫ તે દાખડીનું ઢાંકણ ઘણાં જરથી દીપેલું હતું તેથી તે ઉઘાડવાને ઘણું જર કીધું એટલે તે જરથી ઉઘાડતાં તે ઉછળી પડ્યું ને ઘણો અજબ

થયો ૬ તેમાંથી પછી તેના મો ઉપર બધે તપખીર તપખીર થઈ રહી, એટલે તે ફાંકડો (પહેલણી) ફાંફાં મારવા લાગ્યો, ન થાકીને ગમર ચો, એટલે થુથુ કરી પગી તે જીવો ત્યાં રહવા લાગ્યો. જો તે આંખને ચોળવા જત્યછેતો આંખે આંખજો થાયછે, એટલે ડોસાએ છેકરાને જોયો; અને ચસમાના કડકા થયેલા દોઢા. પછી તે ડોસાએ ધમકી દઈને કડકુ કે લાઈ લોકોમાં ફાંશી હશારત થઈને વળી નુકશાન થયું તોપણ કાંઈ ફીકર નહીં લાડકવાયા જીવા તુ જીજ લાગતો છે ૧૦ આ સમા તો કપરાં થઈ પકયાં (માહેના) ગાય ભાગી ગય તે દા બદીએ જીલમ કર્યે, (તપખીર બધી વેરાઈ ગઈ) પછી જીવા એ પોતાની જીદગાતીમાં કોઈ દાહાડો પણ એવો ઘાટ બ નાવ્યો નહીં (એવું કામ કર્યું નહીં) ૧૧

પાઠ ૧૦૭ મો	તકી-અ) નીચે, ખ સંગવર=ના) તજાવ	
ઘડીયાળ-ના) વખત	ચીત,	વનસ્પતી=ના) લી
માપવાનું યંત્ર,	સા-ત) ચોથો ભાગ.	લોતરી
ચીત્ર-ના) નમુનો છબી	અડધે=વિ) રીમે ભા	વાણતોલ=વિ) તોલ
અંતરે=અ, છેટે વે	ગ અડધ	વગરનું.
ગજો;	પોણા=વિ) એકના	મસાર-ત) એક ખત
મીનીટ-ના) ૬૦ સેક	ચાર ભ ગ માહેના	નો રાજ.
૩ કલકનો સાઠમે	ત્રણ ભાગ તે.	ખેતીકાર-વિ) ખેડુત
મો ભાગ,	પાઠ ૧૦૮ મો	જમીન ખેડનાર
ભાગ-ત) અંશ કટકા	રતુ=ના) મે સમ	ચાખડીઆં=ના) પા
માલમપડેછે-કિ) જ	પાનખર-ના) પાદડાં	વડીઓ,
જીવ છે;	ખરે તે.	ધરે=વિ) મધ વેપહેરે,
પાઠ ૧૦૯ મો	ખોળ-ત) પાન	કેમુડાં-ના) પીળા ર
મધરાત-ના) અડધી	સાલ-ના) ઉંચી જ	ગનાં ફુલ,
રાત.	તનુ ઉતનુ આઠવ	ગુણવાન-વિ) ગુણ
સ્વાલ-ત) પ્રશ્ન	તું હુગડું	પાણુ.

કુવારા—ના) પાણી સવાથી થય છેને	લે ગાય.
નોશેરો હોજમાંથી પખ-ન) ટીજાણા	ચંપા ચંખેલી નુઈ
છુટે છે તે,	કોયલ=ના) મધુર
ખાગ=ના) કુમતા રાગવાળુ પક્ષી.	જન્ય-ના) કુસનીજા
જાડની મોટીરાડી કુમાકુખ=ત્રી) પાણી	તોના નામ.
ચંદન-ના) પાણી થી ભરેલી.	હી ચકા.

નો સાથે સુખડ ઘઉંચારે=કી) વદ બોખાટ=ના) ખાટલો
પાડ ૧૦૯ મો રૂતુઓનુ વરાગન. (૧૭)

જ્યારે ટાઢની મે સમ મેસે છે ત્યારે ઠડો પવન વાય છે ને પાનખેર (જે રૂતુમાં જાડના પાંદડાં ખરી જાયછે) તે વારે ઘઉં પેલ થાયછે શીયાળે જોળ થયછે તથા કપાસકોળ પગ પાકેછે ને શરીરે તેલ ચોપડે છે તથા પાન ખાય છે ૧ મે ઠા લોકો ઉતની ડગલી દીલપર પેડે છે તથા સાલ આંદે છે અને ગરીબ લોકોના પગ ને ગલ કટી જાયછે (તેવાને ડગલી ને શાલ વગેરે મળતુ નથી.) મે મેશમમાં દાહાડો ના ના ને રાત મોટી હોય છે; ને સાગી રીતે શરીરમાં (શીયાળાની ખેરાકોથી જોર આવે ૨ તાપની મેશમમાં પાણી ઘણાં ઉંડાં ભોંપમાં પેશી જાય ને નદી તથા સરોવર સુકાઈ જાય; જાડ છોડવા વિગરે સરવેને નવાં નવાં પાંદડાં આવેને ફાયદા કારક કેસુડાના (પીંગા રગના) કુસ થાય હોજ કુવારા અને મોટા ખાગ ઘણા મારા ભાગે તેમ ચંદન ને પંખા પાણુ વાહાલા ભાગે એ મેશમમાં કોયલ ટડકા કરી રહેછે ને તાપ પડેછે તે એવો કે તેનુ તેલ થતુ' [એટલે ઘણાંજ પડેછે] ૪ વરસાદની રૂતુ આવે છે ત્યારે ઘણું સાડા ભાગે છે તેવારે આખી પ્રધવી ઉપરની જમીન પાણીથી છક મછકા માલમ પડે છે, [જળથી ભરપુર થઈ રહેછે, લોકો મહાર વરસાદનો રાગ ગાયછે અને ખેડુનો ખેતરના કામની રીત પાણી ચલાવે છે. પ ચંપા, ચંખેલી, નુઈ, જન્ય તેમજ ગુ

લાભ એ બધા કુલ સારી રીતે ખીલી નીકળે છે એ માસામાં
સુખને વાસ્તે છત્રાઓ હોય છે. અને ખસવાને વાસ્તે હોય
કે ન ખાટલો તથા ચાલવાને પાવડીઓ હોય છે.

પાઠ ૧૧૦ મો	સ્વરગ = ના] દરલો	જોડાક્ષર-ન) જોડેના
લા ૧રી-ન) એકબા	કનુ સ્થાન,	હરફ,
૩ પસી.	મેઘ = ના) પરસાદ.	ત્ર-ના) કાગળ
લાણું-કિ) કાપણું	(સ-પ્રાજનય	પાઠ ૧૧૩ મો.
નચાન = વિ) એકીક	સમાન = અ, જોવો સ	માત્રામેળ = ન) માત્રા
૭૨ એવકક.	રખો.	ની ગણતરીથી થ
ફાડટ = િ, વ્યરથ, ન	નજર-ના) નીચા,	એલા.
મુ. મીથ્યા.	દ્રષ્ટી,	અક્ષરમેળ = વી) અ
ટપીને = કુ, ધારીને.	પાઠ ૧૧૨ મો.	ક્ષરની ગણતરીથી થ
ગાકીને.	ગુરુ-૧) ધીરધ, સ્વર	એલા.
લા ઇલાંકુ-ન) કટંગ.	વાળો.	ગોપાઈ-ના) જેમાં
સમાચાર-ન) ખખ	કુશવ-વી) નારા, ટુંકે	ચાર પદ આવેલા તે
૨ વરદી.	ઠીઠ-૧) માંઓ, મેટા	પદ = ના) યરાણ રીત
પાઠ ૧૧૧ મો	થડકુ-કુ) જોરથી થ	પોંગળ = ના] કવીતા
ફારણા = ના] ધીરજ	ડકી બોલણુ	ખનાવવી
દીલાસો.	અનુસ્વાર-ના) મીકુ	પાઠ ૧૧૪ મો.
મન-ના) ચીત, ધ્યા	ત્રણ-ના) ત્રણ અ	રીસ્તારથી-ના) લં
ધણી = ન) માલી	ક્ષરની સંજ્ઞા.	ખાણથી;
પાઠ-ન) રાહા.	ત્ર-ના) અક્ષરને	લક્ષણ-ના) રીત,
પડે-ના) જાતે, પે	માંધે આડો કાને	ત્રીસામા = ના) થાક
તે, આપે	પ્રથમ = અ, અગ ઊ	આરામ.
ભરોસા-ન) વીસ્વા	પેહેલાં;	આરંભત-કુ) શરૂ કર્તા
સ, ઇતખાર,	બેદ-ના) પ્રકાર. જાત	વાણનમેળ = ન) અ
૫૬. નહી કિ) તથા નહી	તરફવત,	ક્ષરમેળ

વાશિષ્ઠ = (વ) વધારે, મુળમાં = ના) મુડીમાં આદીક-અ] તેવગર	
ધાણું,	છતમાં.
પાઠ ૧૧૫ મો,	તરેહતરેહ = (વ) બુદ્ધ
વીશ્રીમ-ના) વીસા	દરજી = ના) મેરઠસદી
મો,	સીવે = ક) સાંધે,
અનુમકાશ = ના) મજબૂતાં = ના) ડીકવાં,	મધાન-ના) વજર,
જતા ઉચારના અ માત્ર- (વ) રક્ત	મત્રા.
કરો.	ગખત-ના) આસન
કવિતા-ના) મનહર	કાહાડે છે;
છંદનુ નામ.	મીઠી = (વ) ગળી, મી
શબ્દ-ના) જોલ, ઉ	બદલે-અ) ફરવે, ઉ
ચાર.	લટાવે;
તરીભંગી = ના) તર	પાઠ ૧૧૭ મે;
(જુ ઠેકાણે તુટેલા.	સંપ = ના) સલાહ;
છંદ-ના) રાગ.	મંત્રી-ના) મધાન
પાઠ ૧૧૬ મો,	દીવાન વજર;
કડવત = ન) જોર,	ચક્ષુ = નઆંખો, નેત-
સરજી = (કિ) બનાવી	મહી-મધવી; ધરાણુ
	જો-ક) મારો.

પાઠ ૧૧૭ મો. સંપ વીશ. (૧૮

સંવત ૧૩૫૩નું વીક્રમનું વર્સ હતું ત્યારે દીલીની માદી ઉપર અલ ઉદીન ખેઠો એટલે વજર મત્રેક કપુરે રાજ કરવા ની મરજી કરી તેથી તેણે બાદશાહને અલ ઉદીનને જોર ખવાડીને મારી નાંખ્યા અને બાદશાહના છોકરાની આંખો પશુ ટોંડી પાશુ તે એક પ્રહીનાને પાંચ દડાડા મુખ ભાગવીને ખરાબ રીતે મુઝા મારે તમે જરૂર વીચારીને જુઓ કે સંપ મુકીને કામ કરે તો મુખ થાય નહીં.

દીલી વજરે શહેરમાં આજ મુઘીમાં જે જે રાજ થય

ને માંથી નેમણે સંપ રાખ્યા નહી તેઓ વગર મોતે મુખાતે
માં કોઈ રાખને પોતાના કુંવરે મારયો તેમકોઈને પોતાનાવ
છરે મારો અને કોઈને મા ખાપે મારયો માટે નુકસાન કેસા
રી રીતે સંપ રાખતા નથી તો રાખ અને રંક ગરીબ અ
ને પછાદાર બધા કુખી થાય છે પછાદારી મુખ થાય અ
થુ કેઈ ધારતુ નથી; પણ સંપ રાખીથીજ ઘણું મુખ થાય છે

પાઠ ૧૧૮ મો.	મોક્ષ.	ગર.
ક્રિમખ-નિ) લયકે	પકાઈ-૧) ખંદાઈ.	પાસીફીક-ના) એશ
લયકા,	પાઠ ૧૧૯ મો,	યા ખડની પુ વત
ખુશમોદાર=વ) વા	છેલે=અ) અતે, છે	રફને સાગર.
સનાવળુ.	પટે,	રૂંધાવું-કુ) ગભગવળુ
મીજ=ના) ગર,	ગકાળા માંયાનુ માન	સીટી=કુ) લપટેલ
રમ,	સી-સી] માણસને	ઝેરી.
પાઠ ૧૨૦ મો.	માથે કાળા વાળદો	પાઠ ૧૨૩ મો.
ભમકાદાર-નિ) સા	યછે તેથી કાળામા	યમતકાર=ના) અ
લીતુ, દખવકુ.	યાનુ કેહેવાય છે.	અખો.
કુંપજ=ના) કુટતાં	પાઠ ૧૧૨ મો.	ખિ.ખુ-ના) ખોળી રે
પાંદણાં,	માહાસાગર-ના) મે	૧મજ=ન) તાણુ
મોર=ના) કુમ.	ટોદરીઓ, એવ	ભમરા,
પાઠ ૧૨૦ મો.	કુનીયામાં પાંચ છે	૧ટોળીઓ-ના) વાય
છટકીજવું-કુ) ના	કાંઠે=ના) કીનરો,	રો.
શી જવું,	હીદી=ના) હીદુસ્ત	કંટોળ=ના) દરીયાં
સીકારી=પિ સીકારક	નતી દક્ષીણમાંના	કીનારાનો દેશ,
કનાર;	ગાગર,	શંખલા=ના) પાણી
અગ્રીદાર=પિ) અ	આદલ-ન્ટીક-ના) યુ	માના છવડાનારેઈ
ણી વાળુ.	રોપનેઅ દરીકાની	વાતાધર (ખાખ)
જાંઠે=ના) જાંઠાનાં	પશ્ચીમ તરફને સા	ભરતી=ના) પાણી

નુ ચઢવું, હીકમત=ના) કળા, ઉપરાણુ-ના) પક્ષ,
 ચાટ-ના) પાણીનુ, પાઠ ૧૨૬ મો, સરખા (વિ) અસખર,
 ઉતરવું, કલ્પ=ના) કાર્ય, સાજતી-કુ) પ્રમાતી
 પાઠ ૧૨૪ મો. શરેરટ=વી) મોટો, વારી=કુ) અટકાવો
 ડેરા=ના) તણુ, કનોરછવ=વી) છ ઝખવાણી=ના) વી
 નાત, વ વગરના. લી, ઝાંખા.
 બાદુ-ન) અંદર વા વરઝ=ન) જતી, બે વાંધા-ના) તકરાર,
 હાણ, છાંખા વા. ન દ, પંખતી, માંડીને; કુ) રિતારીને
 જગા, કરમાયા=વી) ચી પાઠ ૧૨૬ મો.
 વહેવાનીયા=ના) ઇ મળયા. બેજ-ના) ભીનાશ
 જતવાળા, વેદના=ના) દુખ વાળી હવા.
 દીવાનખાનુ-ના) સુખ ખાત-વી) સાથે રાધી વા=ના) હ
 ખ, આસન. સાચ. થ પગ પગેરન સા
 અનુકુલ=ન) ફાયતુ. પાઠ ૧૨૭ મો, ધા અટકી જાયઝાં
 હાશીઆર=વી) ચટ્ટો=ના) કલ્પો વો વા,
 મળ બાહુ દુર, પતાવનર-ન) ફસલો સલેખમ ન) મગજ
 પાઠ ૧૨૫ મો. કરનાર અં શરદી ભરાવ
 કળા-ન) ચુકતી, પરીક્ષા-ના) તપાસ થી થાય તે.
 યંત્ર=ના) સચો, પચ-ના) પાંચ જીનીનવુ-કુ) કહુ, સમ
 મતી-ના) મત; નકલ જ્ઞાતી દોળી. જુ
 મુદ્રાછાપ=ના) ખીખા ઇતારા-ન) બક્ષીસ. રસોડુ-ના) રસોઈખા
 છાપ. ઠાવકી-વી) ઢાહી, નુ.
 શીળ છાપ=ના; પ્રશ્નીઆદ-ના) અસેરુ-કુ) સદનુ,
 થર પરછાપવુ ને, રજદાર. પાંક-ના) નખખાં.
 છીપા-ન) ભાવસાં. ભલમનસાઈ=ન) સમીકુપી-ના) તવજ
 ખેડોળ=વાંકા ચુકાં નઈ, હ તરફનુદુખ,
 તરેહવાર-વી) વીચીત્ર પાઠ ૧૨૮ મો, નશીબ-ના) બચ,

પાઠ ૧૩૧ મો, રિશીડેન્ડ-ના) મોટ તની રેતી;
 નામીઆ-ના) મુખ્ય રાજ ઉપરસરતરા પારદરશક-વી) રેતી
 ત, જાણીતો. ખનાર અધીકારી; આરપાર દેખાયન,
 રણ-ન) મેદાન, ગાદી-ના) આસન, દંદીસ-ના) કાચનો
 શરેરાશ-ના) સરખી રાજવાની-ના) રાજ પીયાલો;
 રીતે. નુ મુખ્ય શહેર, ફાંડી-ના) કાચનીજ
 લેખાય-ક) ગણતરી સંઘ-ના) જનાયાશ માં દીવાના ગણ
 થાય; નુ ટોળી. મુકે છે તે;
 જહનખરમી-ન) ઊગમાણ ન) કુરવ. તીયાસા-ન) પલાસ
 શાવક ધરમના, અધીકારી-ના) અ- ઘાટના;
 રણીઆમણ-વી) સદાર. મરહ-વિ) ભાગીજય
 શોભીતા. મુદત-ના) ઠરાવેલે.દો તેવા
 તંગાસ-ના) ખોટ આરશી-ના) મોટા
 તાણુ. અછત. તકતા,
 રેતાળ-ન) રેતવાળી, કાઢેડુ-ના) વાનુનો કાગી-ના) રજકણ.
 પકાય-ક) નામીઆ: ફાન, પોટાસ-ન) એક પ્ર
 પાઠ ૧૩૧ મો, ગડો-ના) ગાંગડો, તનો ખાર;
 દોભાયમાન-વી) સે કારખાનુ-કુનર અ ખાટલી-ના) શીશ
 ભાવાણુ, લાવાતી જગા; ગુણ-ના) કાયદો.
 ઇલાકો-ના) પ્રાંત સં પોઠા-ન) એક જાત પાઠ ૧૩૪ મે
 સ્થાનને મળી ગયે નો ખાર, ઉસ-ના) જમીન ઉ
 ઘા ભાગો. નીરમળ-ન) સ્વચ્છ પરનો ખાર;
 સંસ્થાન-ના) રાજ ધેર-ના ધેરાયો, કાંકણ-ના) ડાળીઅ
 ઓનો દશ, પાઠ ૧૩૩ મો, ને ધોળા ટપકાવા
 આમ-ના) ઠંકાણુ ખાલીસારી-ના) હાંકી જી ખંડી;
 આ સ્થળ, ની જાતનો કાચ થો-ના) ટોળુશદ
 ડાવણી-ના) પકાવ, ખપોટી-ના) એક જ દશવર-ના) પર

પાપ = ના) આરશી	છેડો.	ભાર-ના) વકર આખર
ચાટલું,	કાર-ના) વકર, વેવાર.	વેહેવાર = ન) ઇજત,
પાઠ ૧૩૫ મો.	મૈઠી = વિ મોઠી	બલોક = ના) આલોક
પકછાચો = ન) આજો	હાવો = વિ) તુરછ,	પરલોક.
છાંચડો.	પોષાવુ = ક) પંકાવુ	ખુડાડે-વી] કુખાવે,
સંતોષ ના) નીરાંત.	આખર પામતી	સનેરી-વિ) આનંદી
ઘરપત	સમુખ-અ) બીલકુલ;	પુણ-વિ) પુરોબરોબર
તીર-ના) કીનારોઆરો	બધુ.	મહિપતી-ના) ગાળ;
લોભ = ના) લાલચ.	લોભ = ના) દીલમીરી	ધાવ = ના) અનાજ
છેડે-વિ) ચાહે કારે	મોહ—ના) લાલચ	દાણા;
અનીતી-વિ) વ્યાજ	મોહની	અરથ—ન) મતલબ;
ખીનડીચાલવુ નહીતે	ન્યુન-ના) ખાદ દોરો	સ્વારથ
સ્થીતી ન) કાલતદશ	વપુવાન-ના) શરીર	ગાંડો-વી) ઘેરો, મુર્ખ,
યાગ-ના) યાર, અંત;	વાજો	અથ = ના) રસો, નાણુ

પાઠ ૧૩૬ મો. લોભને સંતોષ વિશે. ૧૯

લોભ કરવાથી બધો ચાલતો વેહેવાર બંધ થઈ જાયછે અને લોભથી ઇજત આખર ઝોછી થાય લોભે શારી રીત રહે નહી તેમ લોભથી હેત પ્રીત પણ વધે નહી ૧ લોભથી ભાર વકર રહે નહી. ને લોભથી વેહેવાર (આપણે સખથી ચાલે નહી લોભથી સઘળા ગુણ ઝોછા થાય. તેલથી ભારેથી હલ કો થાય. ૨ લોભથી વિદ્યા પંકાય નહી લોભથી પુન્ય કરેલુ બધું જતુ રહે લોભે કરીને ગુણ બધા હોય તે કાંટાની શુળ થવા જાણતા અને લોભ તે સઘળા ગાપતુ મુજ જાણવું (અતી લોભે સરખ જાય) ૩ ખંને લોકમાં અત્યુ લોકમાં અને (સ્વ રગમાં) ખુડાડે એવો લોભછે પણ તેમાં મોહ મોહની રહી છે એ મોટી દીલમીરીની વાતછે; લાભ કરવા વિશે ઘણા લેખ કરેલા છે, પણ મુખી થવાનો મારગ તો સંતોષછે, ૪ ને સહા

સંતોષી છે તેને ધણું ગાન મળે છે તેમ તે સંતોષી શરીરે સો
ભાય છે; સંતોષ રાખનારને શાની ખોટ છે કશી વાતની ખોટ
નથી સંતોષીને પુરૂ પુન્ય છે તેનું તપોબળ જોરાવર છે પ સં
તોષને રાખના જેવા માન આલીંબન છે. તેમ સંતોષીને ખા
વાને અન્ન અને પુષ્કળ ધન છે પરમેશ્વર તેને પુષ્કળ આપે
છે સંતોષી શમ્દનો અરથ એજ છે નહીંતો પછી ગાંડો થઈને
નાણું શોધવા જાય નહીં. ૬

સંખ, ચક્ર, ગદા, પદ ગુણકારી = ના) ક્રીડા ગાડવા-ના) માટીનાં
મ = ના) વીળણના દાકારક; મટકાં

ચાર આયુધનાં નાખજુર-ના) ખજુરી છેદ = ન) માક્ર, કાણું;
મ છે. ના) ફળ, ફેફ-ના) ફફરનારા

સ્થાપના = ના) મંડા સાથવા-ના) ખારેક આજ.

જી રાજવાત. ના) લોટનો લોંદો પાઠ ૧૪૦ મો.

દેખાઈ-ના) શોભા; પેશી-ના) ખજુરી રાજધાની-ના) રાજ

ઘાટે = ના) ખારે. આ ના) ફળનો ભાગ; ગાદીનું મુખ્ય ચણ

વારે, મુસાફર = ન) પરવા રાજનગર-ના) રા

કર = ન) જકાત, વેરે શી; પરદેશી; જાનેર હેવાનું શહેર

છાપ-ના) શીકો પટા-ના) ભરાવો; મસોદ = ના) મુશલ

વેરાગી-ના) પ્રાધુ જ નકામ-ના) ખપ વ માનને નીમાજ

ગી. ગરનો. પાડવાની જગા

મજલ = ના) ટપો. પાઠ ૧૩૯ મો પુસ્તક શાળા-ના, એ

ખેપ. વાટ ખુ રિ-ના) માંવણી પડીચો રહેવાનું મ

જાતણુ = ન) જાતનારે-ના) નીકીતાડ કાણું

જનાર એવફૂર-ના) અજાન પ્રાચીન-ના) જુનું,

સુમાર-ના) આથરે મુગ્ધ; અસમનુ.

અટકળે, તાઠ-ના) તાઠનોરસ અસમનુ.

પાઠ ૧૩૯ મો. પીઠ-ના) આરવટીયાં માતા-ના) મા, કવી

કેદી-ના) અપરાધી,	રે પછી ઉઘડ થએ સ્વર્ગભોગ-ના) દેવલો	
કેદ પકડેન;	લી જમીન	ક પરચોક
તુરંગ-ના) મેજ કેદ મુનસીપાલ = ના) શે સુલ-ના) નીશાળ		
ખ નું	દેર સુધરાઈ	નરક = ના) દોજખ
પાઠ ૧૪૧ મો.	સુધરાઈ-વા) પ્રાગેધારે	પાપી લોકોને રહે
ઘાટીલા = (વ) ડાળદા	કાંપ = ના) જાણી, લ	વાની જગા
૨ ઘાટદાર.	શકર.	ભયકર-ગિ) ખીયામ
કારંજ = ના) પાણી	શરત-ના) હારજીતનો	જુ) ભયભીત
ના ખંખા	તમાસો.	કળા-ના) દગાવાળા;
વરણચંત્ર-ના) રાજા	પાઠ ૧૪૨ મો	પેખ = કં) નો દખ
ના જોરથી ચલાવે	ભદર-ના) મે દુર્ગાપુરતન-ના) કીમતવા	
લો સાંચો	ચોડુ મકાન	નજવાહીર.
સાહીમાગ = ના) શાહા	સામગ્રીરી = ના) વ	અમુલ = ગિ) જેનું મુ
બહાં બાદશાહએ	સ્તુ સામન	લ ન થાય તે
ખંધાવેલો ખાગ.	કારમી = ગિ) ઝોરત	ડરવાનુ-ક) ખુશ થ
ખડેલ-ના) ૧૨ વીમે	રેહુની અજયખજેવી	વાનું

પાઠ ૧૪૨ મો અમદાવાદના ભદર વીશે

ભદ્ર તે કહ્યાગ એ સઠી સાડ અવો અર્થમહે તેતો
ખંધી પ્રધીના લોકો જાએ છે પણ કોણજાએ શા કારણે હા
જાશે કરીને ન ભદ્ર ખીયામજુ દખાય છે ૧ તો કેદ કાળા
મેઢાવાળા એટલે કાળા કામ કરનારા કેદી લોક માંહે રહેછે.
તે કારણ કાળાશયી ભદ્ર ખીયામજુ નજરે પડે છે ૨ જેની
આખરૂં થયી છે એવા માણસ તુ દુનીયામાં નો તેવા માણસ
સે થા ભરેલી ઉઘળી તુ પુરકારાળા કીતાખખાનુ નો કાચા
કામ જેવા કે જેના અમુલ્ય રત્ન થાય; અને કારમી કીમત
પામે એવી તુ આ ઈચ્છે નીશાળ ને સ્વરમ વરક આ લો
કના રક્તા ખંધા સેહેલા છે; તે રસ્તે જવના જુઓ આજ
ત્રણ કરવાજા છે એટલે અમદાવાદમાં ત્રણ કરવાજા છે તેને

સરખ તરફ અને આ લોકોમાં જવાના એવા સમુદ્રવાળા
ની ઉપમા આવી છે. જ્યાં કે સુખથી મન રાહ ચાય એવી
બરી સામગરી મળે એવો તું જીવેતીથી જો કે આ કારણ
કેવો જન્મે છે. ૬ આખો દહાડો સુકરવારને દીવશે આ કે છે
સારી શાલા અને છે અને જે થડી દાહાડો ચડતે સારી ગુજરી
બરાય છે. ૭ આતો અમદાવાદમાં મનરંજન થઈ જાય જે થ
ડી છવ ખુસ રહે એવું કહાણું છે તે જોતાં મનમાં કવી દ
લપતરામ ગણાવે છે જ્યેજ્જ હરખ પામ્યા.

પાઠ ૧૪૩ મો.	ત શરત.	મઃકૃ-ન) રૂપનુ.
બાહાકુર-ના)	જોરાવ શારક-ના)	એકજાત અનુકુળ.
૨ સમરથ,	ની માંછી	નીદી-ક) સાર કરી
મકમ-ના) જોરાલો	પાઠ ૧૪૫ મો.	ખરાક-ના) ચોમા
કોની સી.	સપનુ-ના) સમાજુ.	સાનાપાકનુ ધાન્ય
વીલો-વી) એકલો,	સપનુ.	પી=ના) સીઆળા
મુનો છુટો.	સંદહ-ન) વેદમ;	નો પાક તે.
કોલયુ-ક) વાંકવળયું	શક, અદશો.	ર=ના) કુરુકળપા
હલેશા-ના) ચાટવા	કમજો=ન) ખાણ	જીવી તરપત.
જાન-ના) સુધ, શરત	તોક=ન) નીકાલ	વાવેતર-ના) રોપણ
પાઠ ૧૪૪ મો	પાઠ ૧૪૬ મો,	રોપાક-ના) છોડત
સંચર=ના) પાણીમાં	ખાતર-ન) છાણ	છોડ
વહાણ છીપવાનું	ધાસનુ કોવણ.	કસ=ના) તત્વ, રસ
થીઆર	ધર-ના) ડાંગરનાતર	તાપરય
હજતર-ના) કુખાવો.	ચાસ-ના) હળથીએ	દેરફર-અ) જીવીજી
૬૨૬	કાએલોદરેકલીદોતે	દી વારાફરતી.
મહવો-ના) કોડી ના	વાવણી-ના) રોપણી	પડતર-ના) ખાલી
હાનુ વહાણ.	પાઠ ૧૪૭ મો.	કેવડ.
ખાસારી=ના) ખારવે	જડ-ના) મુળીયામુળ	પાઠ ૧૪૮ મો.
આગસારો-ના) ઈશાર	જીપણુ-ના) ઝાટકુ	અમીર-ના) મો

૬૧ માણસ.	પાઠ ૧૫૦ મો.	લેંશ-ના) જુસો, હામ,
નાદર-ના) કાઠીઆ	ખુણેલો-ક) ઉપરોલો	નોરદય-વી) દયાવ
નાડે જનાવર.	આખરી-વી) માદા	ગરની)
મસ્તાન-ના) જોરાવ	ડોળ-ના) આકાર, ચેરો	પાઠ ૧૫૨ મો.
૨ જખરા.	કરાર-ના) આરામ,	પાંશરા-વી) સામા
છેહ-વી) વીરવાસવ	હવાત્રેકરચો-હી) તાબે	શીયા
સઘાત. કપટ, દગો,	કરચો,	અલી માન-ના) ગર
ઇતખાર-ના) લરો	કાકેમ-ના) સરકાર	વ અહુકાર.
સા લાયક,	જુલમી-વી) રાખ ક	પાઠ ૧૫૩ મો.
કકડીને-વી) ઘણાજ	ઠણ	લોલીએ-વી) લાલચુ
સખત.	પાઠ ૧૫૧ મો.	ખદર-ના) દરીયા કા
સાર-ના) મતલબ.	ફીંશા-ના) છવનેના	ઠે ત્યાં માલ ચઢે
પલન-ના) ગુજરાત	રીનાંખવુ તે	ઉતરે તેણે રોહર.
પાઠ ૧૪૯ મો	મેદાન-ના) જંગલ	ટગાવુ-ક) લટકાવવુ
મીહ-ના) જનાવર	વમડો.	ટટાવું.
નો ર.જ	ખીજવાએલો-ક) ચી	રાન-ના) વગડો, જ
લખકર-વી) ખીયા	કાએલો	ગલ.
મણા	મકમાટ-ના) ધખર,	રાની-વી) વગડાના
મોતીયા-ના) આંખને	ટ ખુજરી.	જંગલી
સંગ	મેદની-ના) લોકનો	પાઠ ૧૫૪ મો.
ઇરાદો-ના) વીચાર,	જયો.	તળણ-ના) આતુરતા
ધારાણા.	ખરાડ-ના) ખુમો,	અ. છ-ના) કાલાવ
જુલમ-ના) જખરાઈ.	પોકાર.	લાં.
નોરાશ-ના) નાઉમેદ	કાચા-ના) નખજા,	પંડચાલ-ના) પંડી
ચાંકડુ-વી) ગરીબકુ,	પોચા.	તણ ગુરૂ.

પાઠ ૧૫૪ મો લોલીયાની વાત ૨૨

ત્યાં લોખને પાર નહી ત્યાં ભાર વજન જતો રહેછે
જે માણસ હરેક વાતની ત્રણાણથી સદા તરસો તે ઘેઈ પાણ

(૫૪)

કોહાડો પદસાથી તરપત થતો નથી

પાઠ ૧૫૫ મો.
કડાકો-ના) લાંબા; ૧
ઠાવકુ-રી) પાસર, શ
ભક્ષ-ના) ખાવાનું,
ખેરાક,
મધુરો-રી) સ્વાદીષ્ટ
સાર-ના) શાદ.
માણા-ના) ખાકી,
ખાખી;
નીશાં=ના) નીચે.
નકી;
અડપ-ના) ઝડપ.
ઈષ્ટભોગ-રી) ઇશ્વર
નો ખનાવ.
પાઠ ૧૫૬ મો.
ટકુ-ના) નાનુધાકુ.
ભાગ્ય-ના) નશીબ
કડાણ-રી) સખર.
પાઠ ૧૫૭ મો.

ગજબ-ના) જુલમ.
તરાસ.
રહેમ-ના) નરજાદયા
ઠખકુ=ના) અટક
વું.
છવાળવી-ના) ખર
વાન.
ચાહીને=કુ) ખુશીય
છને,
અ વીચારી-રી) અ
જાની
કર-ના) બેખડો,
પાઠ ૧૫૮ મો.
બોટવે-ના) કુચ, બ
તક.
ખાર-ના) જર, અદ
ખાઈ.
પાઠ ૧૫૯ મો.
મજા-ના) છોકરા, ર
ઈયત;

પરીવાર-ના) છોકરા
છછયાં;
અવશ-ના) જરૂર,
કુટુંબી-વી) એકકુળ
ના.
કાળ-ના કરોધ, ગુસે
આળ-ના) દોરી;
પાઠ ૧૬૦ મો.
રતીપુર-વી) સગાર
જરા
આપમત-વી) પોતા
નો મત;
જર-ના) વીખ
ઉપાય-ના) ઇલાજ;
પાઠ ૧૬૧ મો.
મુરંગ-ના) ખાડામાં
કાંચે ભરી કાંચે તે
પર-ના) પડ-
મીમ-ના) બેગુ, મે
જગુ ત.

સમાપ્ત

